

**Našim prijateljem
in čitateljem!**

Po želji večine naših naročnikov in čitateljev bo izhajal naš list od **nedelje 19. t. m.** dalje vsak dan **zjutraj**, kar naj izvolijo vpoštevati posebno oni čitatelji, ki prejemaajo sedaj list zvečer.

Uredništvo »Glas naroda«

Mesečna naročnina
20 Din, za inozemstvo 35 Din. Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23. Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 8855. - Ček. račun: Ljubljana št. 14.614. Oglasi po ceniku. Pri večkratnih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Težka dediščina
Zasedanje v ženevi
Tlakovanje ceste Ljubljana—Kranj
Nemške finance in gospodarstvo
Zaščita otrok proti tuberkulozi
Novodobno zdravljenje pljučne tuberkuloze

Št. 32 Izhaja dnevno razen ponedeljka in dneva po prazniku

V Ljubljani v petek, dne 24. maja 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Težka dediščina

Jugoslovanski narod je demokratičen narod, ki nima smisla ne za fašizem in ne za diktatorski kolektivism. Kljub vsej svoji demokratičnosti pa se tudi zelo malo navdušuje za parlamentarizem, čeprav ga načelno ne odklanja. Toda izkušnje, ki jih je dosedaj doživel jugoslovanski narod s parlamentarizmom, so bile tako malo vsele, da bi res bilo čudno, če bi pričakoval kaj posebnega od parlamenta.

Predsedstojanuarski parlament so sloveli po svoji brezobzirni strankarski borbi. Dovoljeno je bila prav vsako sredstvo, samo če je moglo koristiti stranki. Celo demonstracije z nagimi ljudmi so že poslajale navada in ko so še padli oni usodni streli, je moralo biti tega parlamenta konec. Če je predsedstojanuarski parlament slovel po svoji hrupni in zagrizeni borbenosti, je pa pošestojanuarski parlament blestel po svoji tišini. Nobenih velikih borb ni poznal ta parlament, vse se je razvijalo gladko in v miru, da je javnost že nazivala parlament za navaden glasovalni aparat. Kar so dejali gospodje iz vodstva JNS, to je slepo izvedel njen parlament. Zopet je začel padati ugled parlamenta in zato je njegov razpust pozdravila vsa javnost. Kaj bi končno javnost tudi s parlamentom, ki je brez lastne volje, ki samo čaka na to, da mu drugi naroče, kako naj glasuje. Nastalo je zato splošno razočaranje nad našim parlamentom in v tem razočaranju je eden bistvenih vzrokov, če je bila udeležba na zadnjih volitvah ponekod manjša.

Dediščina, ki jo prevzemajo po parlamentu JNS novo izvoljeni poslanci, je zato vse prej ko lahka. Vse, kar so zapravili njih predniki, morajo zopet nazaj priboriti. Predvsem pa morajo narodu povrniti vero v parlament, da bo videl v njem svoje najvišje zakonodajno telo in oni forum, ki odloča o vsem, kar se dogaja v državi. Novi poslanci morajo zato gledati na to, da dvignejo nivo debate v novi skupščini čim višje, da bo ves narod z zanimanjem sledil skupščinskimi razpravami in da bo vsak velik govor v skupščini našel tudi velik odmev med narodom. Vse razprave v skupščini, vsi predlogi in vse interpellacije morajo biti na višini, da bodo vsi volilci zopet verovali v skupščino in da bodo videli v njej ustanovo, ki je vsa posvečena jugoslovanskemu narodu.

Da pa bo mogla nova skupščina tej svoji visoki nalogi zadostiti, mora družiti poslance, ki so izvoljeni na listi predsednika vlade, jasn in dobro izdelan program, ki bo že sam od sebe določal smer in vsebino delovnega programa skupščine. Ne sme več biti tako, kakor je bilo v prejšnjih parlamentih in zlasti v skupščini JNS, da prav za prav nihče ni vedel, kateri zakonski predlogi pridejo na dnevni red skupščine in da je bil predmet skupščinskih razprav vedno odvisen le od slučajev.

Naš narod preživlja najtežje gospodarsko stisko in zato po pravici pričakuje, da mu parlament prinese pomoč v tej stiski. S tem pa je tudi že dana osnovna naloga nove skupščine, ki mora svoje delo posvetiti predvsem gospodarskim vprašanjem. Kako omiliti davčno breme, kako povečati zaposlenost ljudi, kako najti nove vire službe za prebivalstvo in kako dvigniti vse panoge našega gospodarstva, da se bo kmetija zopet izplačala, da bosta zacvetela trgovina in obrt in da bo industrija mogla dati novim tisočim kruha, to so vprašanja, ki morajo predvsem zanimati novo skupščino. In če bo nova skupščina pokazala resno voljo, da ta vprašanja reši, potem si bo pridobila ugled med narodom in njena veljaba se bo dvignila.

V ozki zvezi z ureditvijo našega gospodarstva pa je tudi rešitev našega upravnega vprašanja. Dekoncentracija uprave ne sme ostati le lepa obljuba, temveč to najvažnejšo zahtevo naroda je treba začeti izvajati. Naj bo to vprašanje tudi težko, vendar pa se nova skupščina ne sme te težkoče ustrašiti, temveč baš zato posvetiti temu vprašanju še posebno pozornost.

Težka je dediščina, ki jo prevzemajo novi poslanci po parlamentu JNS, zato pa jim bo prinesla tem več časti, če jo bodo rešili dobro. In dobro jo bodo rešili, če bodo v vsem uveljavili novo gospodarsko

Odmevi Hitlerjevih izjav v Rajhstagu

**V Rimu: Pričakujemo
dejanj!**

Rim, 23. maja. AA. O Hitlerjevem govoru se potrjuje, da so ga italijanski politični krogi sprejeli ugodno. »Giornale d'Italia« opozarja zlasti na iskrenost, s katero je Hitler govoril o osnovah nemške politike. Prav tako izreka priznanje ponosu, s katerim je Hitler govoril o delih nacionalnih socialistov. Italija razume njegova prizadevanja v tem oziru. Pripravljenost nemške vlade k sodelovanju morejo vzeti ostale vlade k znanju z željo, da bi se Nemčija pridružila stvarni politiki za evropsko solidarnost, ki naj ne počiva samo na teoretičnih osnovah, marveč na temelju točno očitanih načel. Oboje naj vodi do praktičnih sklepov. Jasno je, da je hotel Hitler predvsem pomiriti angleško javnost.

Glede dalekosežnosti Hitlerjevih izjav o Avstriji obstoja nejasnost. Evropske vlade so pričakovale, da bodo dobile točnejše in podrobnejše izjave, ki bi mogle točno določiti, kakšno je stališče posameznih držav v tem vprašanju. V tem primeru bi bili izključeni dvolični komentariji o stališču nemške vlade napram temu važnemu evropskemu vprašanju. Državni kancelar Hitler je hotel svoja izjavanja zaokrožiti v smislu velikega evropskega govora. Evropa bo tem njegovim besedam verjela, želi pa obenem, naj bi Nemčija dokazala te besede tudi z deli za mir, sodelovanje in spoštovanje pravic drugih držav. Vse to so že v Stresi priznali kot osnovo mirnega sodelovanja v Evropi.

**V ženevi: Konstruktivni del
govora je površen**

Ženeva, 23. maja. AA. Govor kancelarja Hitlerja je še vedno predmet razgovorov v ženevi. Kakor poročajo, sta o njem govorila na svojem zadnjem sestanku tudi Lav in Litvinov. Ženevski listi priobčujejo komentarje in uvodnike. Ravatelj »Journal de Genève« piše med drugim: Glavna misel Hitlerjevega govora je pač ta, da bo Nemčija spoštovala pogodbe v tisti meri, kakor bodo to storile druge države. To teorijo je seve mogoče braniti, toda za njeno izvajanje manjka objektivnega merila. Dejansko bo Hitler sam odločal v prvi in zadnji instanci, ali je kdo kršil pogodbo ali ne. Glede odnosov napram Rusiji pisec članka ne zameri Hitlerju, da meče Rusiji rokavico. Vendar se mora zavedati, da je on s svojo politiko dal prvo pobudo za vstop sovjetske Rusije v Društvo narodov. »Tribune de Genève« piše, da je konstruktivni del govora zelo površen in da Hitlerjevi predlogi v bistvu ne prinašajo nobene novosti.

V Parizu: nezaupanje...

Splošno prevladuje vtis, da Hitlerjev govor ni prinesel nobene novosti. Listi kažejo nezaupanje napram jasnim spletkam, ki jih kaže ta govor z željo ustreči angleškemu javnemu mnenju. »Ere Nouvelle« je mnenja, da je hotel Hitler pridobiti angleško javno mnenje, Hitler je skušal pridobiti Anglijo za nemško igro. Zaradi tega je govor nemškega kancelarja neiskren. Nemci bi se hoteli vrniti v Društvo narodov le, če si prej pridobijo sodelovanje Velike Britanije, ki je bilo zanje v prejšnjih časih tako koristno. »Petit Parisien« pravi, da je prav malo dobrih misli v Hitlerjevem govoru. List obsoja javno izrečeno željo, da mora Nemčija dobiti najmočnejšo vojsko v Evropi. Ta Hitlerjeva zahteva je naletela v ženevi na ostro obsodbo. Zaradi tega so njegova izjavanja sprejeli tamkaj z nezaupanjem. »Oeuvre« piše, da smatrajo v ženevi Hitlerjev govor kot nazadovanje.

**Hitler je hotel izigrati
London proti Moskvi**

Pariz, 23. maja. AA. Današnji »Journal« smatra, da je hotel Hitler s svojim govorom samo izigrati London proti Moskvi. To je smisel njegovega govora. Prvi odmev angleškega časopisa kaže, da se Hitler v tem ni zmotil. Po mnenju lista bi bil mogoč velik del tega govora prav tako imeti Mac Donald. Zlasti velja to za izvajanja o praktični reviziji pogodb.

politiko, ki jo je začel predsednik vlade Bogoljub Jevtić in če bo vsak njih sklep in vse njih delo dokazovalo, da se je ta nova politika začela od nove skupščine uveljavljati na vsej črti.

V Varšavi: kritika in hvala

Varšava, 23. maja. AA. Vladni listi so sprejeli z velikim zadovoljstvom govor kancelarja Hitlerja, ki je naletel tudi v merodajnih političnih krogih na dober sprejem.

Listi nacionalistične opozicije pa so mnenja, da je ta govor nastal iz čisto taktičnih razlogov in da ga ni mogoče tolmačiti tako, kakor da bi zdaj Nemčija bila pripravljena sodelovati pri evropskem miru. »Kurier Varšavski« priobčuje članek senatorja Koskovskega, ki pravi, da je v kancelarjevem govoru sicer dokaj pomirljivih besed, za tem pomirljivim duhom pa se skriva važno dejstvo, da nemška vlada nikakor ne misli dokončno priznati sedanje polj-

ske meje, čeprav se je po drugi strani odrekla Alzaški in Loreni. Zaradi tega pomeni ta govor objavo začasnega miru na zapadu, na vzhodu pa proste roke. Počakati je treba, ali bo zapad sprejel to sumljivo ponudbo.

»Goniec Varšavski« piše: Nemški kancelar je dal zelo nejasen odgovor na bistveno vprašanje miru ali vojne. Ta odgovor se glasi za zdaj: Mir! Ta odgovor je Hitler poslal v prvi vrsti Veliki Britaniji, Franciji in Italiji. Zaradi tega je toliko bolj zanimiv za vzhod.

Današnji »Express Porannic« pravi med drugim, da Poljska ni nikoli smatrala svoj pakt z Nemčijo za začasno pogodbo. Poljska je računala s podaljšanjem tega pakta, kar dela tudi Hitlerjevega govora.

Baldwin o Hitlerjevem govoru

London, 23. maja. AA. Včerajšnje so spodnje zbornice so pričakovali z največjim zanimanjem. Prisotni so bili vsi poslanci in tudi galerije so bile zasedene do poslednjega mesta.

Besedo je najprej povzel podpredsednik ministrskega sveta Stanley Baldwin, ki je dejal med drugim:

Kako zamašiti zevajoča žrela?

(»Mucha«, Varšava)

Baldwinov govor

Iščem jasnosti, kjerkoli jo le morem najti. Mislim, da v včerajšnjem govoru g. Hitlerja najdemo dovolj jasnosti. Verujem, da nam daje poguma tudi za delo pri novih ureditvah problemov in ne izgubljam upanja, da se nam to posreči odpraviti s tega sveta strah pred največjo grozoto, ki si jo morejo ljudje misliti.

Rad pristanem na včerajšnji govor državnega kancelarja Hitlerja kot na nov prispevek pri urejanju tekočih problemov. Danes se hočem dotakniti samo nekaterih delov tega govora. Če bom druge pasuse tega govora odložil, bom to storil predvsem zato, ker gre za vprašanja, ki zahtevajo še podrobne proučitve, kakor n. pr. vprašanje nemškega sodelovanja pri organizaciji miru v Vzhodni Evropi.

»Ne smemo več oklevati!«

Mislim, je nadaljeval podpredsednik vlade, da je treba preiti na vprašanje državne obrambe in na tehniško proučevanje tega vprašanja. Parlament se mora zavedati, je poudaril g. Baldwin, da ne smemo dopustiti, da bi nas prevzel duh panike. Čas je, da se uredi nekatere stvari, ki smo jih odlagali v zanašanju, da se bo doseel mednarodni sporazum o omejitvi oboroževanja. Toda zdaj je nastal položaj, v katerem nobena britanska vlada, pa naj bo sestavljena kakorkoli, ne more več čitati.

Ne gre več zgolj za državno obrambo, je poudaril Baldwin, temveč za to, da se Velika Britanija osposobi za izpolnjevanje mednarodnih obveznosti, kakršne so n. pr. pakt Društva narodov in nekateri drugi dogovori. Mislim, da so mnogi narodi že bili v skrbeh in zdvojeni, ko so videli, kako mi zanemarjamo svojo oborožitev, kar pomenja isto kakor svojo zmožnost za izpolnitev sprejetih obveznosti. Nasprotno bi pa lahko rekli, da s svojim oboroževanjem dajemo poguma vsem, ki žele živeti v miru, ob-

enem pa strašimo tiste, ki bi morda kdaj hoteli kršiti svoje svečane obveznosti, sprejete s paktom DN ali z Briand-Kelloggovim paktom.

Nezvestoba DN — resna nevarnost za mir

V imenu liberalne opozicije je odgovoril Baldwinu sir Archibald Sinclair, ki je med drugim izjavil:

Težko je spraviti v sklad politiko mrzličnega fizičnega in moralnega oboroževanja, ki jo vodi Hitler, z Goringovo izjavo: »Sila je pravica« in z oboroževanjem vojne kot sredstva te politike. Za paniko resda ni povoda, toda v sedanjem položaju pomeni nezvestoba napram Društvu narodov resno nevarnost za mir in civilizacijo. Dokler bodo izvajali člen 19. statuta Društva narodov s členoma 10 in 16, Društvo narodov ne bo imelo značaja ustanove javnega prava in bo ostalo samo združenje držav, ki hočejo braniti interese zadovoljnih držav proti nezadovoljnim državam. Nemški narod je v pravu, ko zahteva pravico in enakost. Če Nemčiji ne bo ustrezno, bo ona še dalje nevarnost za mir.

Konservativec lord Winterton je izjavil, da razume Hitlerjeve zahteve tako, da hoče ustvariti v Nemčiji vojsko, ki bo v Evropi z izjemo Rusije največja. Vrh tega zahteva Hitler zračno oborožitev, ki naj bo enaka največji letalski sili v Evropi, z izjemo Rusije. Na morju pa zahteva mornarico, ki naj znaša 35% angleške mornarice, čeprav ima Nemčija samo nekaj sto kilometrov obale.

Osnova za sporazum

London, 23. maja. Reuter poroča: Današnji »Times« komentira včerajšnji govor podpredsednika ministrskega sveta Baldwin in pravi med drugim, da si prijatelji miru v Evropi niso mogli želeči boljše. Po mnenju lista bo zdaj, ko je mogoče govoriti o nemški oborožitvi kot o stvarnem in nespornem dejstvu, lažje doseči sporazum o ključu za oborožitev med posameznimi državami. List smatra, da je nevarnost vojne po Hitlerjevem in Baldwinovem govoru mnogo manjša, ki pa v ostalem v zadnjem času nikoli ni bila neposredna.

Nova iniciativa Anglije

Pariz, 23. maja. AA. Današnji listi priobčujejo v glavnem samo besedilo Baldwinovega govora in se za zdaj vzdržujejo lastnih komentarjev. Edino »Jour« piše, da prevladuje vtis, kakor da bo govor kancelarja Hitlerja povzročil novo iniciativo Velike Britanije. List opozarja, da je Baldwin v svojem včerajšnjem govoru omenil samo efektivne nemške vojske, da pa o vprašanju okrepitve miru v Vzhodni Evropi sploh ni hotel govoriti.

Borzna poročila

Curich, 23. maja. Beograd 702, Pariz 2038, London 1523, Newyork 30972, Bruselj 52325, Milan 2545, Madrid 42225, Amsterdam 20920, Berlin 12440, Dunaj 58—, Stockholm 7850, Oslo 7650, Kopenhagen 68—, Praga 12885, Varšava 5825, Atene 290, Carigrad 248, Bukarešta 305, Helsingfors 672, Buenos-Aires 0805.

Vremensko poročilo

Dunajska vremenska napoved za petek: Mito vreme, od časa do časa nevihte. Močno spremenljiva oblačnost, južni vetrovi, lepo vreme v Sev. Alpah.

Zasedanje v Ženevi

Ljubljana, 23. maja.

Danes se nadaljujejo posvetovanja, ki so v svetu DN pričela že v ponedeljek 20. t. m. Po vrstnem redu je to že 86. zasedanje sveta DN, a skoro lahko rečemo, da se ni na diplomatski mizi v Ženevi še nikdar naenkrat znašlo toliko perečih mednarodnih problemov, kakor prav to pot. Ne gre le za vprašanja, ki so že sama na sebi v tolikšni meri zapletena in košljiva, da je skepsa glede njih rešitve precej na mestu, marveč za prava življenska vprašanja samega Društva narodov, vprašanja, ki so tesno povezana s prestižem in avtoriteto te mednarodne ustanove in ki utegnejo odločilno vplivati na njen nadaljnji razvoj.

Društvo narodov je že do sedaj pokazalo v svojem delu toliko pomanjkljivosti, da se ne smemo čuditi, če je zaupanje vanj v najširših plasteh že precej opešalo. In za te najširše kroge, ki so nekoč baš z največjim optimizmom zrl v to ustanovo miru, zblizanja in pomirjenja med narodi, so ženevska zasedanja, odkar se je javna razprava o aktualnih mednarodnih problemih umaknila povečini tajnim sestankom po hodnikih in še bolj skrivnostnim razgovorom za kulisami, postala nezanimiva. Če zdaj mednarodno javnost še kaj zanima, so kvečjemu le še problemi sami, glede njih rešitve v Ženevi pa si nihče več ne dela iluzij. Kakor zveni paradokso, je morda vendarle res, da je zadnja leta Ženeva še največ pripomogla k — pojamu čista mednarodne solidarnosti in brezpogojnega zaupanja v miroljubne napore državnikov. In — ali nista prav na teh slabostih ženevske institucije kovala svoje zunanje politične programe Mussolini in Hitler, ki sta največkrat samo nadaljevala z rušenjem evropskega ravnotežja, ki je bilo že prej porušeno v Ženevi? Ni brez krivde ženevske institucije same, če je v diplomacijo zadnjih let zašla — čudna mednarodna morala, ki se kaže v tem, da se države čedalje bolj otepajo svojim mednarodnim obveznostim in poskušajo na svojo roko in mimo Ženeve uveljavljati svoje dozdevne pravice. In ni prav ob nemoči in samo zaradi nemoči Društva narodov zajela vse države neka nervozna občutljivost, ki se je ponekod že tako daleč razrasla, da je sploh ni mogoče več brzdati. Spričo take občutljivosti je seveda vsaka mednarodna avtoriteta — in avtoriteta DN še prav posebej — brez veljave.

Nad Ženevo so se te dni zbrali novi črni oblaki. Izredna skupščina DN, ki je bila sklicana na podlagi člena 15. radi paragrafsko-bolivijskega spora, je k sreči hitro zaključila svoje delo. Vendar ni to v toliki meri njena zasluga, kolikor zasluga nekaterih južnoameriških držav (zlasti Argentine in Brazilije), ki so same podvzele posredovalno akcijo med Paragvajem in Bolivijo. Namesto v Ženevi se bo spor radi Gran Chaca reševal v — Buenos Ayresu, ker so se morda tudi južnoameriške države naveličale zavlačevalne akcije v okviru ženevske ustanove...

A svet DN stoji zdaj pred drugimi, težjimi nalogami. Volitve v Gdanskem, jugoslovansko-madžarski in zlasti italijansko-abetesinski spor trkajo na vrata ženevske sodne dvorane v nestrpnem pričakovanju — pravične razsodbe.

Svobodno mesto Gdansk zadevajo nič manj kot štiri spomenice, ki so bile v zadnjem času vložene pri tajništvu DN. Dve se dotikata košljivega vprašanja nacionalno-socialističnih nasilij pri zadnjih volitvah v gdanski parlament in izhajata iz koalitskih krogov. Spričo novega kulturnega boja v Nemčiji so te spomenice posebno delikatna snov za ženevske razprave. Tretjo spomenico v tem vprašanju je predložil komisar DN za svobodno mesto Gdansk Lester, ki se pritožuje čez govor predsednika gdanskega senata Greiserja z dne 24. marca t. l. Greiser je v tem svojem govoru ostro kritiziral delo komisarija DN v Gdanskem, češ da se preveč zavzema za narodne manjšine v Gdanskem, zlasti pa za poljske, ki da jih povsod favorizira. Greiser se spodbija tudi nad tem, da se Lester preveč vmešava v ustavne zadeve mesta Gdanskega. Svet DN se je s to zadevo pečal že lansko leto in je tedaj sprejel sklep, da ostaja v polni veljavi člen 103. versajske mirovne pogodbe, ki določa, da je ustava Gdanskega podvržena kontroli in zaščiti DN in da more biti le z njegovim pristankom spremenjena.

Na dnevnem redu pa je tudi pritožba poljske manjšine proti zadnjim nasiljem pri volitvah v Gdanskem, v katerih so Poljaki sicer pridobili v primeri s prejšnjimi volitvami precej glasov, a trde, da bi jih še več, če bi ne bil med volitvami vladal silen teror.

V ozadju, več ali manj za kulisami, čaka na svojo likvidacijo jugoslovansko-madžarski spor radi znane madžarske odgovornosti v marsejskem zločinu. Predstojajoči važni mednarodni razgovori, ki bodo v zvezi z vprašanji Srednje Evrope, bodo na ureditev

Svet DN razpravlja

Odbor za pobijanje suženjstva

Ženeva, 23. maja. r. Na včerajšnji seji je svet Društva narodov sprejel poročilo odbora za pobijanje suženjstva. V zvezi s tem je italijanski delegat Aloisi na kratko omenil, da obstoja suženjstvo še vedno v mnogih državah in da je med temi tudi Abesinija. Aloisi je s tem hotel pripraviti teren za primer, da bi o abesinskem vprašanju razpravljal svet DN.

Gdansko vprašanje

Predsednik gdanskega senata Greiser je imel včeraj več razgovorov z različnimi tujimi delegati. Informiral se je o vprašanjih, ki se nanašajo na Gdansk. Kakor je znano, je vprašanje Gdanska na dnevnem redu sedanjega zasedanja Društva narodov. Greiser je obiskal ministra Edena, Litvinova kot predsednika sveta Društva narodov in poljskega delegata Komarnicega.

Lavalov molk

Včeraj je prisel semkaj tudi francoski zunanji minister Laval, ki se je takoj po svojem prihodu sestal z Litvinovim, Edenom in Aloisijem. Razgovori so se sukali predvsem okoli italijansko-abetesinskega spora in Hitlerjevih zunanje-političnih izjav v rajstagu.

Laval je dozdaj odklonil vsako javno izjavo o govoru državnega kancelarja Hitlerja. Iz krogov francoske delegacije v Ženevi poročajo, da hoče imeti Laval najprvo v rokah uradno besedilo tega govora. Ti krogi priznavajo, da smatra Laval Hitlerjev govor za dogodek, ki ga je treba podrobno proučiti. Laval bo po vsej priliki proučil neke odstavke Hitlerjevega govora skupno z različnimi uglednimi francoskimi strokov-

Praška vlada bo podala demisijo šele po končni ugotovitvi izida volitev

Praga, 23. maja. AA. Predsednik ministrskega sveta Malypetr je sporočil na seji ministrskega sveta, da bo sklep vlade o svojem odstopu predložil predsedniku republike, ko bodo določeni končni izidi nedeljskih parlamentarnih volitev.

Praga, 23. maja. AA. Na zadnji seji ministrskega sveta je zunanji minister dr. Beneš poročal o sporazumu z Vatikanom.

Bolgarija bo ukinila ravnanje za družabno obnovo

Sofija, 23. maja. AA. Prometni minister je izjavil zastopnikom bolgarskih listov, da se je ministrski svet na zadnjih dveh sejah bavil z ukinitvijo ravnanja za družabno obnovo, ki ga je ustanovila vlada Kimona Georgijeva po 19. maju lanskega leta z nalogo, da razširja ideologijo novega, izvenstrankarskega režima in da reorganizira, gospodarske, industrijske, obrtniške in delavske ustanove radi uvedbe korporacijskega predstavnštva. Minister Kožuharov je

njaki. Poudarjajo pa obenem, da nekatere trditve nemškega kancelarja ne morejo prenesti kritike. To velja zlasti za trditve, da bi utegnil francosko-sovjetski pakt ogroziti pravno vrednost locarnske pogodbe. Prav tako trde v teh krogih, da se Hitler v svojem govoru vrača na neke predloge, ki so jih že odstavili z dnevnega reda. Hitlerjev govor je navzlic temu le okrepil voljo francoskega zunanjega ministra, da vztraja s svojim delom za okrepitev miru.

Abesinsko vprašanje

Posebni ženevski poročevalci večine velikih pariških listov so močno pesimistični glede rešitve italijansko-abetesinskega spora. Malone vsi soglašajo v tem, da od Laval in Edena ni nihče dozdaj zahteval kakšnega posredovanja. »Echo de Paris« poroča med drugim, da ni izključena nevarnost, da se italijansko-abetesinski spor izpremeni v spor med Italijo in Društvom narodov. »Matine« smatra za največje zlo, če bi neuspeli Društva narodov v tem sporu posnemati druge države in se skušale z njim okoristiti. List pravi, da je Italija tako važen činitelj za Društvo narodov, da nihče ne sme misliti na to, da bi dopustil njen izstop iz ženevske ustanove. Odhod Italije iz Društva narodov bi pomenil začetek konca te mednarodne organizacije.

Nenaden preokret?

Krožijo pa vesti, da bo prišlo do mirne rešitve italijansko-abetesinskega spora. Tako trde, da je abesinska vlada že pristala na načrt poročila sveta Društva narodov, ki ga je sestavil angleški minister Eden. Zda čaka na končni odgovor iz Rima.

Pariški optimizem

Pariz, 23. maja. AA. Današnji »Journal« poroča iz Ženeve, da sta Abesinija in Italija zavzeli stališče, ki dopušča možnost sporazuma.

nadalje izjavil, da je ministrski svet s tem v zvezi sklenil, da bosta odsej ravnanje za družabno obnovo, in pa vladno glasilo »Nouveau« podrejena ravnanju za tisk v zunanjem ministrstvu.

Na zasedanju mednarodnega odbora za pravna vprašanja letalskega sodelujoje zastopniki 22 vlad. Razprava se vrši o načrtih mednarodnih pogodb, ki se nanašajo na letalska vprašanja kot taka in na zavarovanje potnikov in letal.

Titulescu pojde v Moskvo

Bukarešta, 23. maja. AA. Glede poročila »Adevărul«, da pojdeta zunanji minister Titulescu in minister za trgovino Manulescu sredi junija v Moskvo, poročajo z uradne strani, da so odnosi med Rusijo in Rumunijo tako prijateljski, da je potovanje v Moskvo ne le mogoče, temveč da proučujejo celo možnost, da se to potovanje odloži na kasnejši čas.

Bukarešta, 23. maja. b. Kakor smo doznali, se bo rumunski zunanji minister Titulescu v začetku junija podal v Rusijo. Iz Bukarešte bo odpotoval Titulescu v Moskvo 8. junija. Istočasno se bo odprl tudi železniški promet med Romu-

nijo in Rusijo. S Titulescuom se bo peljal v Moskvo tudi rumunski trgovinski minister Manulescu v svrhu obnovitve gospodarskih odnosov med Rumunijo in sovjetsko Rusijo. Poleg tega bo potoval v Moskvo tudi upravni svetnik rumunskih železnice Tabaco Viei, kjer bo imel s predstavniki ruskih železnice več konferenc, na katerih se bo obravnavalo vprašanje rednih železniških zvez med obema državama.

Nemški vojaški zakon

Berlin, 23. maja. DNB poroča: Ravnatelj oddelka vojnega ministrstva general Reichenau je dal zastopnikom nemških listov pojasnilo o novem vojaškem zakonu. General je pojasnjeval, da je zakon glede pravic in obveznosti izraz nacionalno-socialističnega duha, ker hoče koristiti narodu. Zakon ne priznava nobeni predpravic posameznikov. Za oceno in napredek vojaškega obvezanosti bosta merodajna samo značaj in sposobnost. Nato je general Reichenau pojasnil podrobnosti in posamezne določbe zakona, poudarjajoč med drugim, da odgovarja vojaška obveznost od 18 do 45 leta zakonodaj, ki velja v večini evropskih držav. Letos bodo vpoklicani obvezanci 1914 letnika. Na kraju je general govoril o organizaciji rezervnih vojakov. Rezervne čete bodo podrejene 24. inspektoratom rezervnih čet in 123 vojaškim okrožjem.

Angleška vlada

London, 23. maja. AA. O dozdaj objavljenih poročilih o izpremembah v angleški vladi piše današnji »Times«, da je od vseh teh poročil točna samo vest, da bo Macdonald v kratkem zapustil ministrsko predsedništvo. Druga poročila o izpremembah v posameznih ministrstvih, pa so kombinacije brez stvarne osnove.

Samomori obsojenih oficirjev

Bukarešta, 23. maja. b. Po poročilih listov je general Dimitrescu, bivši poveljnik celokupne žandarmerije, ki je bil v soboto obsojen radi korupcije na 5 let robije, izvršil v zaporu samomor. Istočasno poročajo listi tudi o smrti bivšega podpolkovnika Precupa, ki je bil zaradi organizacije puča pred dvema letoma obsojen na 10 let robije. Precup je bil prej poznani pilot, ker je pilotiral na aeroplanu, na katerem se je vrnil v Rumunijo sedanji kralj Karol.

Nova mednarodna gospodarska konferenca

Washington, 23. maja. AA. Zunanji minister Kordell Hull je imel govor, ki ga neki tukajšnji politični krogi tolmačijo kot predlog za sklicanje nove mednarodne gospodarske konference. Hull je v svojem govoru izjavil med drugim:

Vtis imam, da se svet nahaja na pragu trgovinskega in industrijskega preporoda in da bi bilo mogoče ta razvoj močno pospešiti, če bi posamezne države pristale na sodelovanje, ki naj odstrani sedanje ovire gospodarske obnove.

Krüger usmrčen

Berlin, 23. maja. AA. Danes dopoldne so usmrtili Vilhelma Krügerja, ki ga je ljudsko sodišče oktobra lanskega leta obsodilo na smrt zaradi izdaje vojaških skrivnosti.

Kratke vesti

Francoski parlament se sestane k ponovnemu zasedanju 28. maja. Pri tej priliki bo predsednik francoske vlade Flandin že na eni prvih sej pojasnil vladne načrte o javnih delih, ki so jih sestavili že meseca novembra lanskega leta. Predsednik ministrskega sveta bo zahteval takojšnjo potrditev sklepov iz meseca aprila o novi tranši vojaških kreditov. Da prepreči dolge razprave, bo Flandin predlagal postopek, ki naj da vladi mnogo širša pooblastila, kakor jih je imela Doumergova vlada.

Poljska delegacija iz Litve je prinesla žaro grude z groba Marije Pilsudske, matere blagopokojnega maršala Pilsudskega, ki je pokopana v Sugintiju v Litvi. Žaro bodo položili kraj maršalovega groba v Vavlu.

Italijanski državljani in italijanska podjetja, v kolikor stanujejo, oziroma imajo svoj sedež na ozemlju kraljevine Italije in njenih kolonij, morajo deponirati v teku 20 dni vse tuje državne papirje, ki so njihova last, pri italijanski narodni banki.

Zmaga BSK-a

Beograd, 23. maja. b. Snoči ponoči se je vršila na tukajšnjem igrišču Jugoslavije nogometna tekma med Sportnim klubom Racing iz Strassbourga in beograjskim sportnim klubom. Zmagal je BSK z rezultatom 2:0, v prvem polčasu 1:0.

Zastopniki francoske mornarice v Beogradu

Beograd, 23. maja. b. Jutri popoldne prispe v prestolico delegacija francoske sredozemske eskadre pod vodstvom svojega admirala Mougela. V nedeljo bo delegacija prisostvovala svečanosti na Kalemegdanu, kjer bo vsajen spominski hrast v spomin tragično umrlemu francoskemu državniku Louis Barthouju. Delegaciji francoske mornarice pripravljajo tu svečan sprejem.

Vozna olajšava za evharistični kongres

Beograd, 23. maja. AA. Z odlokom prometnega ministra, je dovoljen 50 odstotni popust za udeležence evharističnega kongresa, ki bo v Ljubljani od 28. junija do 1. julija. Ta vozna olajšava velja tako za udeležence iz naše države kakor za udeležence iz tujine.

Razglas glavnega volilnega odbora o izidu volitev

Beograd, 22. maja. Glavni volilni odbor je danes končal delo za končno določitev števila glasov, ki so jih dobile vse državne liste pri volitvah za narodne poslance dne 5. maja t. l.

Ugotovljeno je, da so posamezne državne liste dobile pa banovinah tole število glasov:

	Jevtić	Maček	Ljotić	Maksimović	% udeležbe
Beograjsko upravno področje	31.957	9.733	387	1.486	57.89
Dravska	125.180	22.220	2.530	47	46.96
Savska	173.496	440.383	2.351	795	79.18
Vrbaska	119.429	97.543	128	1.891	80.24
Primorska	68.380	133.308	1.048	366	77.12
Drinska	215.177	106.557	1.482	3.640	79.70
Zetska	154.701	35.738	792	4.255	78.87
Donavska	348.079	132.119	13.097	9.579	71.66
Moravska	255.075	54.652	805	8.194	78.38
Vardarska	255.528	44.092	968	3.303	70.51

Skupaj je glasovalo za listo, katere nosilec je bil predsednik vlade in minister za zunanje zadeve Bogoljub Jevtić, 1.746.982.

za listo, katere nosilec je bil dr. Vladko Maček, 1.076.345,

za listo, katere nosilec je bil Dimitrije Ljotić, 24.088,

za listo, katere nosilec je bil Božidar Maksimović, 33.549.

Za vse liste skupaj je glasovalo 2.880.964. Od tega števila je glasovalo za listo Bogoljuba Jevtića 60,64%, za listo Mačka 37,36%, za listo Ljotića 0,84% in za listo Maksimovića 1,16%.

V vsej državi je bilo skupaj vpisanih volilcev 3.908.313. Od teh je glasovalo 2.880.964 ali 73,72%.

tega spora nedvomno odločilno vplivali. Verjetno je, da bo zadeva za vselej likvidirana že na tem zasedanju.

Kot najtežja preizkušnja pa visi nad glavami ženevskih diplomatov — italijansko-abetesinski spor. Ni mogoče še reči, če bo prišlo do razprave o tem sporu pred samim svetom DN. Abesinski stališče v tem vprašanju ne pušča več nobenih dvomov. Abesinski cesar je v posebni brzojavki sporočil odločno željo Abesinije, naj poskrbi za rešitev spora Društvo narodov, ker je sporazum po diplomatski poti nemogoč. Abesinski cesar se v tej svoji zahtevi sklicuje na člen 15. pakta DN in umljivo je, da se

svet DN na ta poslednji poziv Abesinije le ne bo mogel izogniti razpravi v svoji sredi. Italija na to seveda ne pristaja in vsa umetnost angleškega varuha pečata Edena, ki je tudi v tej zadevi imenovan za poročevalca, bo obstojala prav v tem, da reši ugled ženevske institucije, obenem pa zaščiti italijanske in abesinske interese. Ali ne bo ta naloga pretežka? In ali bo mogel kompromis, tudi če bi bil dosežen v najidealnejši obliki, zares za vedno spraviti s sveta spor, ki ni samo formalnega značaja?

To so težka vprašanja, na katera nam bo sedanje zasedanje sveta DN moglo le delno odgovoriti.

—n.

Dr. B. Dragaš:

Zaščita otrok proti tuberkulozi

Ta teden je posvečen boju proti tuberkulozi — skrb za zdravje otrok je pa ena najvažnejših nalog tudi pri tej akciji.

Otroška tuberkuloza se razlikuje od jetike odraslega človeka v marsičem in zato ima zaščita otroka tudi posebne naloge.

Da se človek v svojem življenju okuži z bacili tuberkuloze, ni nič novega, ker se pri današnjem velikem razširjenju tuberkuloze okuženju skoraj ni mogoče izogniti. Povzročitelji tuberkuloze so v ogromnih množinah razširjeni s kašljanjem, govorjenjem in celo z izdihavanjem povsod, kamor stopi človeška noga. Temu se izogne kvečjemu oni, ki vse življenje biva v oddaljenem in od prometa odrezanem kraju, v hribovskem kotičku in kjer sploh ne pride v stik z nobenim jetičnim človekom.

Velika sreča je, da zbolijo le malo število ljudi, čeprav so okuženi od bacilov. Z večino vdre bacil jetike v naša dihalna, torej v usta, sapnik, bronhije in pljuča ter samo izjemno v prebavila, namreč v želodec in črevo. Pri tem igra največje vlogo, če je tuberkulozi kdo podvržen, a to dovzetnost za jetiko že podedujemo. Pri tej okoliščini namreč s tuberkulozo okuženi človek oboli, to pa velja samo za odrasle in starejše otroke, ne pa za otroke v predšolski dobi, t. j. do 7. leta, in še manj za dojenčka. V tej nežni zgodnji dobi življenja ima infekcija tuberkuloze za posledico obolenje. Ta infekcija gre pri dojenčkih tako daleč, da vsak drugi ali tretji dojenček umre. Tudi otrok do 7. leta je v veliki nevarnosti. V tej življenjski dobi vidimo, da vodi tuberkuloza do vnetja možganske mreže in s tem do smrti. V tej dobi nastopa kostna jetika, ki sicer ni vedno naravnost smrtonosna, temveč postane brezupna in usodepolna zlasti tedaj, če jo dosti zgodaj ne spoznamo in ne lečimo.

Čim starejši je otrok, tem bolj redka so jetična obolenja ter dosežejo v šolski dobi najmanjše število, čeprav se otrok v tej dobi največkrat okuži, ker pride iz roditeljskih rok v svet in v stik s tujimi ljudmi. V kožnem poizkusu s tuberkulinom imamo danes najbolj preprosto in prav nič nevarno sredstvo, ki z njim dokažemo okuženje. Preiskave so dognale, da je v gosti naseljenosti okrajnih velikih mest okuženih s tuberkulozo 90 in več odstotkov otrok razne starosti in različnih, zlasti pa revnejših slojev. To strahotno število sicer velja le za 14letne otroke revnejših slojev in je število okuženih otrok imovitejših slojev, v malih mestih ali pa celo na deželi, znatno manjše. Tolažljiva je ugotovitev, da je število obolenj navzlic temu manjše, čeprav se starejši otrok pogostje okuži. Zato je tudi število smrtnih primerov manjše.

Kaj naj ukrenemo, da zaščitimo in obvarujemo otroke?

Paziti moramo, da se otrok sploh ne okuži ali pa vsaj do šolske dobe ne. Predvsem moramo paziti, da obvarujemo okužbe dojenčke in otroke v jetični dobi. To je prva in poglavitna naloga! Ta zadeva ni težka pri ljudeh, ki imajo kolikor toliko za življenje najnujnejših sredstev in so tudi primerno izobraženi. Drugače je pri revnih ljudeh. Že stanovanjska beda v tem pogledu pomeni pekel za otroke. Zaščita zoper tuberkulozo se trudi, da otroke obvaruje okužbe na ta način, da izsledijo vir bolezni. Ta vir so pa oni ljudje, ki izkašljujejo in izločujejo bacile. In zaščita je na žalost pogosto brez moči, ker je ločitev zdravega otroka od bolnega neizvedljiva. V Franciji imajo za otroke iz jetičnih okolij — selske podeželske kolonije. V teh kolonijah preživljajo otroci prva leta svojega življenja pod nadzorstvom zaščitne sestre. Denarna sredstva za to so večinoma zbrana od dobrosrčnih privatnikov. Pri nas tega ni in ni bilo, čeprav imamo prekrasne kraje za ta namen.

Druga naloga zaščite zoper tuberkulozo je skrb za okužene in pa skrb za bolne. Ni namreč že vsak otrok potreben zaščite, čeprav je pri njem tuberkulinov poizkus pozitiven in je s tem pokazal, da je otrok okužen. Dokler ni nobenih znakov bolezni, smatramo, da samo predšolski otrok (do 7. leta) rabi posebno zaščito. Od 6. leta dalje smatramo, da so tisti otroci potrebni posebne skrbi, ki so dedno obremenjeni s tuberkulozo, ki torej potekajo iz jetičnih rodbin in takega okolja, ali pa, če kažejo kake znake bolezni. Danes rabimo za take otroke izraz »ogrožen od tuberkuloze«. Pod tem razumemo otroke, ki so ogroženi, da se okužijo. To so dojenčki in predšolski otroci, nadalje pa tudi že okuženi otroci v tej starosti, čeprav ne kažejo bistvenih znakov bolezni. Od starejših otrok pa ime-

nujemo tiste za ogrožene, ki so pozitivni in bolehlavi, ter one iz tuberkuloznih rodbin. Znano nam je že, da je otrok v življenjski nevarnosti, če je v stanovanju skupaj s tuberkuloznim človekom. Vemo tudi, da je v veliki nevarnosti, če ostane zdrav otrok v nezdravem, neznačnem stanovanju. Vemo pa prav tako tudi že, da otrok povečini ozdravi in se pogosto celo popolnoma ozdravi, če ga pošljemo v dobro klimo in ga primerno in dobro negujemo ter pravilno hranimo.

Ponovno večtedensko bivanje na deželi ali v planinah in tudi na morju vpliva zelo ugodno. Stavimo vse, da omogočimo otrokom vsaj to! Pravilen in nepobiten uspeh je samo mogoč, če je otrok delj časa v zdravilišču.

Otroci, ki so zares bolni na tuberkulozi, spadajo brezpogojno v zdravilišče in naj tam ostanejo vsaj več mesecev. Jugoslavija ima odlično preskrbljena in urejena zdravilišča, kakor so n. pr. Golnik, Topolšica, Fruškogorski venac, Klenovnik, Brestovac, Savski Marof itd. itd. Vse to je lepo in resnično hvalevredno ter koristno, toda ta

zdravilišča morajo postati cenejša, ker bodo šele tedaj služila svojim namenom. Šele takrat se bodo mogli ljudje posluževati zdravilišč, kolikor je potrebno za njih zdravje, a danes je vse predrago! Po

Dr. J. Prodan.

Novodobno zdravljenje pljučne tuberkuloze

Ako odpovedo splošni ukrepi socialne higijene in se bolezen vendar pojavi, ima današnja medicinska veda na razpolago razne metode zdravljenja.

Čim prej nastopi zdravljenje, tem hitrejši in popolnejši je uspeh. V mnogih slučajih zadostuje mirno ležanje na svežem zraku, tečna in zadostna prehrana. V pretežni večini pa je vendar potrebno uvesti posebno strokovno zdravljenje.

Najuspešnejša metoda zdravljenja obstoji doslej v tem, da stisnemo obolelo pljučno polovico s sterilnim zrakom. To uspe vedno, a to nista zarasli prsna in pljučna mreža, kar je v začetku bolezni le redkočedaj. Zdravljenje po tej metodi traja navadno dve leti s periodičnim upihavanjem zraka, dokler nismo prepričani, da ni bolezni in niso morebitne rane ali deli njih popolnoma zaceljeni. Tudi obojestranska bolezen se zdravi na isti način, le da je tako zdravljenje težavnejše in uspehi niso tako sigurni, kakor če je bolezen samo na eni pljučni polovici. Ako se nam vzlic uspelemu upihavanju zraka ne posreči stisniti rane radi slučajnih zaraslin, v pretežni večini z relativno lahkim posegom prižemo zarasline ter nam rana nato vidno kolabira oziroma se zapre.

Ako je rana v spodnjem pljučnem polju in nam zdravljenje z zrakom ne uspe, pa-

Seminar na Bleiweisovi cesti

V pozni večerni uri je trgovska akademija še razsvetljena. Gotovo je kakšno zanimivejšo predavanje. Stopim gor. Strokovna stvar, predava prof. dr. Svetelj stenografom snov, ki me kmalu zajame in potegne v svoj vrtinec, da vztrajam do poznega konca.

Udeležba je bolj pičila. Ne vem, če nas je vseh 20, menda radi slabega vremena, če ni vmes še kaj drugih vzrokov. Vsi pa sledijo predavanju z vno in napeto pozornostjo in tudi sami aktivno posegajo v predavanje. Vtis imam, da sem v znanstvenem seminarju.

Prof. dr. Svetelj razširja prisotnim stenografsko obzorje. Govori o pogostosti besed, pa ne samo besed, temveč tudi glasilnikov, zložkov. Kdo je vedel, da imamo tudi na tem polju že svojo statistiko, da je mariborski profesor Rakuša s svojimi učenci s pomočjo stonototičnega besednega zaklada v tekstih ugotovil relativno pogostost besed, ki jih jemljemo neprestano v usta in iz ust. Na tej osnovi je utemeljil naše potrebe na stenografskih samoznakih, prostih brezpisnih okrajšavah in drugih krajšilih. Seveda je vse to le relativno. V vsakdanjem govoru n. pr. naprej in naprej nekaj onagavimo, v pismu pa se te besede na vso moč izogibljemo. Druge besede pa so zopet tudi v knjigi tako pogostne, da smo si z njimi takorekoč že jezik obrusili in besedo obrabili. Tako se pravi »dro, dro« namesto dobro, dobro. Stenografija ta jezikovni pojav posnema in še več ko posnema. Stenografske oblike se pred menoj čudovito prelivajo in zlivajo v nove stvore, zdi se mi, da sem v neki kovnici denarja, kjer se kujejo komadi po 2 Din — zložki — po 10 in 20 Din — zložki zložkov — ter po 50 in 100 Din — to so pa že celi monogrami. Ko je že stati-

zdravilišnih vidimo prazne postelje, ker si človek ne more privoščiti dragega lečenja.

Borba za tuberkulozo je v prvi vrsti zadeva zaščite otrok. V otroški dobi se tuberkuloza v nešteti primerih že v začetku zatire in popolnoma konča. Na žalost moramo reči, da bi se to lahko zgodilo, ne pa, da se res zatire in uniči! Glede na razmere je to mogoče samo tedaj, če tuberkulozo spoznavamo dovolj zgodaj in že v prvih začetkih, kjer nam lahko pomagajo vse obrambne mere ter prinesejo uspeh.

Pri tej priliki poudarjam važno vlogo, da v redkih presledkih in vsaj dvakrat na leto damo otroke cepiti ter naredimo tuberkulinov poizkus ter tako preizkusimo, je-li so pozitivni na tuberkulin ali ne. Na žalost se pri nas le premalo poslužujemo tega navadnega preizkusa. To je popolnoma nedolžen poizkus na koži in se ga ni treba bati nikomur!

Prvi pogoj vseh obrambnih mer je pa intenzivna zaščita. V Jugoslaviji je povojna zaščita navzlic vsem oviram zelo napredovala. To je zasluga zdravnikov, ki se ukvarjajo z zaščito, in zaščitnih sester, ki so prežele s pravim socialnim sočutjem zagrabile za delo. To moram poudariti!

Kritična zadnja leta so pa akcijo vrgla za korak nazaj, kar nas za bodočnost navdaja s tesnobnim strahom. Pičnost javnih sredstev sili nazaj prav tam, kjer bi morali nujno naprej! Vsak naj v teh težkih časih po svojih močeh pripomore vsaj toliko, da ustanove, ki služijo zaščiti zoper tuberkulozo za naše otroke in s tem za ves jugoslovanski narod, ostanejo vsaj na sedanji višini. V ta namen naložena sredstva se vsa dobro obrestujejo in zato jih nalagajte!

raliziramo prepono, ki se dvigne in je sama sposobna stisniti kaverno. To metodo uporabljamo tudi v slučaju višje položene kaverne. V primerih, kjer nam ti načini ne nudijo potrebnega uspeha, poskušamo stisniti odprte kaverne z vbrizgavanjem posebnega olja, ako upamo na uspeh.

Ako nam ne uspe na noben tak način zapreti rane, a je bolezen pretežno enostranska, se odločimo za metodo zoženja prsnega koša kirurškim potom in odstranimo večje ali manjše dele gotovih reber. So kirurgi, ki zahtevajo skoro v vseh primerih pljučne tuberkuloze to zadnjo metodo. Večinoma je potreben le enkratni poseg, a uspehi so zelo zadovoljivi.

Razen teh operativnih posegov je še vedno v veljavi tako zvano simptomatično zdravljenje, ki pa služi le v podporo splošnemu zdravstvenemu stanju.

Zdravljenje s tuberkulinom, za katerega so prej mislili, da je v stanju ozdraviti tudi težko pljučno tuberkulozo, je domala popolnoma opuščeno, ker ni rodilo pričakovanih uspehov. V gotovih slučajih so neki zlati preparati priporočljivi in utegnejo imeti lepe uspehe.

Pravilo velja: Čimprej uvesti strokovno zdravljenje, da se izognemo težjim in kompliciranim metodam, čeprav so uspehi dobri!

stično ugotovljena potreba po teh oblikah, se jih tu kuje za vsakdanji pisni promet. Kuje, a ne v slabem pomenu besede, ustvarja se in čisto prav duhovito ustvarja. Duševni sport je to, morda eden izmed najlepših, in naša mladina ne dela prav, da se ga ne oklene z vso vno.

Tudi o neizrabljenih stenografskih znakih — zopet po iniciativi prof. Rakuše — je bilo mnogo govora. Pa to nista bili dve predavanji, temveč eno samo, zivalo se je s prvim v harmonsko celoto. Slovenska stenografija raste in napreduje. Če stojš na stenografski lestevici še tako visoko, še vedno se lahko povzpneš še višje za stopinjo ali dve in če se ne povzpneš, si za drugimi že zaostal.

Bolj ko pri nas pa napreduje stenografija v svetu. Ob nas butajo dan za dnem vprašanja, zanesena od drugod, ter se uveljavljajo tudi pri nas. Občutek pa imam, da moramo biti budno na straži, da se pri nas ukorenini samo to, kar je v skladu z duhom našega jezika. Tak napredek moramo pozdraviti.

Med Slovenci je stenografija dovolj razvita in naša Slovenska stenografska društva bi lahko štelo mnogo več članov, kakor jih ima v resnici. Članstvo in predavanja sta sedaj takorekoč edina vez, ki naše stenografe med seboj spajata. Naši sestanki so pa pokazali, da bogat stenografski sad more roditi le kolektivno stenografsko delo in da se posameznik, ki doma sam zase s svojo stenografijo onagavi, more svoje delo oploditi in sam sebe izpopolniti le v svojem stenografskem društvu. Morda bodo društveni poletni izleti, ki so nameravani, dali društvom potrebno pobudo in usmerili društveno delo v pravo smer.

Narodni praznik na Viču

Samo še tri dni nas loči od dneva, ko bomo Vičani javno pokazali, kako ljub in drag nam je bil naš nepozabni kralj Aleksander I. Zedinitelj. Vsa viška društva in organizacije brez razlike Mu bodo postavile spominsko ploščo in zasadile lipo, ki bosta še poznim rodovom pričali o veliki ljubezni in spoštovanju Vičanov do našega kralja Heroja in Mučenika.

Odbor za postavitev plošče in zasaditev lipe Viteškemu kralju je izdelal za nedeljsko slavo naslednji spored: Ob 15. zbirališče viških društev pred Sokolskim domom, nato odhod na občinski trg, ob pol 16. sprejem zastopnikov in gostov, ter odkritje spominske plošče in zasaditev lipe, nato spominski govor, polaganje vencev in vzdava posvetil. Pevci zapojejo »Umrli je mož«, sledi recitacija in Chopinova »Žalna koračnica«, ki jo zaigra godba Vič-Glince.

Zvečer ob 20. uri bo v Sokolskem domu slavnostna akademija s sodelovanjem orkestra Sokola III, Sokola Vič, narodne in meščanske šole, Ljudskega odra in petjem solistov.

Vabimo k tej pietetni svečanosti vse Vičane, kakor tudi ljubljansko in okoliško občinstvo, da z nami počasti spomin našega nepozabnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in obenem izkaže svojo veliko ljubezen, vdanost in zvestobo mlademu kralju Petru II.

Uprava občine Vič vabi vse občane, da se v nedeljo 26. t. m. v čim večjem številu udeležijo slavnostnega odkritja spominske plošče in zasaditve spominske lipe in večerne akademije Blagopokojnemu Viteškemu kralju. Obenem prosi vse hišne posestnike, da v nedeljo razobesijo na svojih poslopih državne trobojnice.

Počitnice na Češkem za naše dijake

V naših krajih živi mnogo Čehov, ki so zaposleni v raznih industrijskih podjetjih. Tudi na kulturnem področju imamo s Čehi živahne stike. Velika ovira še večjemu zblizanju je pri nas neznanje češkega jezika. To kar se nauči naša mladina v večernih jezikovnih tečajih, je premalo, da bi zadostovalo za praktično uporabo. Izpopolnitev v jezikovnem znanju bi bila zelo koristna; še več bi bilo vredno, ako bi omogočili absolutnem srednjih šol, da obiščejo Českoslovaško in se tako spoznajo z gospodarskim in kulturnim napredkom češkega in slovaškega naroda. Za vzajemno spoznavanje in zblizanje med prosvitljenimi narodi je že pred svetovno vojno bil običaj, da so starši pošiljali svoje odrasle sinove in hčere k posameznim rodbinam v sosedne države in sami sprejemali odrasle otroke v oskrbo in vzgojo; tako niso imeli drugih stroškov, kakor za vožnjo tja in nazaj. Da bi dali priliko tudi naši mladini za spoznavanje Českoslovaške, smo se namenili, da poskusimo za letošnje počitnice izmenoma nekaterih dijakov višjih razredov srednjih šol na način, da se starši prijavijo, ako žele, da bi šel njih otrok ob počitnicah v Prago, Brno ali v Bratislavo in so zato pripravljeni prevzeti v oskrbo fante približno iste starosti, ki bi jih iz Prage, Brna ali Bratislave poslali starši v naše kraje. Da pridejo otroci res v dobro varstvo in oskrbo, bi si prizadevali posredovalci, ki bi dajali tudi vsa navodila. Ker nimamo še poročil iz Českoslovaške, prosimo, da nam tisti starši, ki so načelno pripravljeni poslati otroka, pošljejo neobvezno na spodnji naslov prijave, ki naj vsebujejo a) naslov staršev, b) ime, starost dijaka in razred, ki ga je dovršil, c) kam naj bi šel (Praga, Brno, Bratislava) d) želje glede vzgoje, e) ugodnosti, ki bi jih nudili otroku, ki ga sprejmejo v zameno. Podrobna navodila še sledijo. Zveza društev »Sola in dome«, Ljubljana, Kongresni trg 7/L.

Katera društva so odveč?

Glasilno generalnega tajnika JNS »Jutro« citira naš včerajšnji uvodnik ter se s posebno pripombo ustavlja ob naši konstataciji, da imamo v Sloveniji kar preveč društev in da so nekatera že naravnost v napotje. »Jutro« pravi, da bi bilo zelo zanimivo čuti od nas o tem kaj več, da ne bodo ljudje izgubljali časa v nepotrebnih društvih.

Če v resnici »Jutro« ne more najti nobenega takega nepotrebnega društva v Sloveniji, mu seveda radi ustrežemo. Zato brez vseh ovinkov povemo, da spadajo med ta nepotrebnost društva tudi razne organizacije JNS. Nekateri od njih že leta niso imele občnih zborov, da nihče prav ne ve, kdo je dejansko legitimiran, da govori v imenu teh organizacij. Vsako upravičenost pa so izgubile te organizacije prav za prav že v onem hipu, ko je JNS kot vodilna politična organizacija izjavila, da se volitev ne udeležijo. Kakšen smisel ima že politična organizacija, ki preneha z delom v hipu, ko so razpisane nove volitve, res ne vemo in bilo bi zelo zanimivo slišati od »Jutra«, da bi nam to razložilo.

Dnevni dogodki

× O kirurškem zdravljenju pljučne tuberkuloze bo govoril nocoj ob 19.30 v nacionalni uri našega radia šef oddelka za prsno kirurgijo v splošni državni bolnici v Beogradu g. dr. Bogdan Kosanović.

× Knjige »Slovenske matice« za l. 1935. so pravkar izšle, in sicer: 4. snopič Kidričeve »Zgodovine slovenskega slovstva«, Joke Žigona »Veliko pismo slovenske duhovne združbe«, Miška Kranjca nove »Tri novele« in I. del Cervantesovega »Don Kihota« (prevedel in uvod napisal dr. Stanko Leben, ilustriral in opremil akad. slikar Nikolaj Pirnat). Ljubljanske matične članke opozarjamo, da lahko sami dvignejo knjige v pisarni Slovenske matice, Kongresni trg 6, in sicer vsak delavnik od 9. do 12. dopoldne in od 4. do 6. popoldne. Vse štiri knjige

× Devetletna deklica — rešiteljica. V vasi Konak pri Petrogradu so vdrla te dni roparji v hišo 70letnega kovača Štefana Keresteša. Starčka in njegovo ženo bi bili gotovo ubili, če se ne bi slučajno prebudila 9letna njihova vnukinja, ki je ušla iz hiše in poklicala sosede na pomoč.

× »Službeni list« prinaša v svojem 41. kosu z dne 22. t. m.: 1. Pravilnik za izvrševanje zakona o nastanitvi vojske in mornarice, 2. Izpovedi pravil orožniškega podpornega sklada, 3. Izpovedi v pravilniku za izvrševanje zakona o vinu, 4. Izpovedi izvoznikov potrdil za Češkoslovaško, 5. Objave banske uprave o pobiranju občinskih davčnin v občinah: Cezanjevci, Dobova, Fram, Gornja Radgona-okolica, Gornja Slaveča, Lož, Mačkovci, Poljčane, Polzela, So-

Naznanilo avto interesentom!

„DESA“
d. z. o. z.
„BEKA“
d. z. o. z.

Dobili smo speč novo pošiljko 16 Opel-General Motors - avtomobilov, ki so Vam na vpogled v naših prostorih na Tyrševi cesti št. 24

obsegajo 922 strani in stanejo za člane 50 Din. Kdor želi vezane, doplača za vezavo 12 Din za izvod. — Uprava Slovenske matice.

× Subskribentom izredne izdaje Slovenske matice, univ. prof. dr. A. Melika »Slovenije«, sporočamo, da izide prvi zvezek tega dela julija ali avgusta, drugi zvezek pa izide že jeseni. Zakasnitev izida tega pomembnega dela so povzročile razne tehnične težkoče, narast gradiiva, delo s klišei itd. Zdj bodo prešli subskribenti oba zvezka še pred koncem leta. Prosimo subskribente, da sprejmejo to na znanje in nam ne preprečijo zamudo oprostite. Oba prva dva zvezka bosta vsebovala splošen opis vsega slovenskega ozemlja ne glede na državne meje ter bosta obsegala skupno blizu 700 strani. — Uprava Slovenske matice.

Malinovec

iz slovečih gorjanskih malin, zajamčeno naraven, odlične kvalitete, priporočljiv zlasti deci in bolnikom, nudi najceneje v posodah od 5 kg dalje domača parna destilacija

A. ROJEC, Stična

× Izšla je nova številka ilustrirane teden-ske revije za radio, gledališče, film, sport in modo »Naš val«, ki prinaša v beletrističnem delu G. Strniševu ertico »Turiste«, R. Kresalovo »Večno pesem« in J. Milčinskega »Zvijazek«. Poljudno pisani tehnični članek nas uvede v čudesa svetlobne celice, seznanimo se z radijsko tehniko, z novimi filmi, z Maleševu razstavo, v prilogi za ljudske odre pa končuje Tone Cufar izvirno komedijo »Ameriška tatvina«, ki je te dni izšla v knjigi. Poleg modne rubrike, ki prinaša krasno zbirko zadnjih stvaritev, ima »Naš val« še 12 strani priloge z izčrpnimi programi vseh važnih oddajnih postaj in slike v radiu nastopajočih umetnikov. »Naš val« je najcenejša teden-ska ilustrirana revija. Mesečna naročnina znaša komaj Din 12—. Zahtevajte še danes brezplačno in brezobvezno na ogled eno številko. Pišite na naslov: Radijska revija »Naš val«, Ljubljana.

× Nič ni popolno na svetu, kar je ustvarjeno od človeške roke. Izmed pralnih sredstev pa se popolnosti najbolj približujejo Zlatorog-ovi izdelki: Zlatorog-ovo milo, Zlatorog-ovo terpen-tinovo milo in Zlatorog-ove luske. Njihova čistilna moč in izdatnost je splošno znana. Dobrota Zlatorog-ovega mila je prišla že kar v pregovor, ki pravi: »Le Zlatorog milo, da belo perilo! Naše na čistočo vane gospodinje ga rade kupujejo. Tako je prav! Priporočamo ga tudi mi.

Avtomobilisti, pozor!

Najboljši bencin in avtooolje dobite pri

Motoroil

MARIBOR, Kralja Petra trg 4

× Banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu priredi v ponedeljek 27. maja od 8. do 12. in od 14. do 16. ure enodnevni travniški tečaj s sledečim sporedom: najvažnejša dela na travnikih, pomlajevanje travnikov, naprava umetnih travnikov, pridelovanje travnih semen in spravljanje krme.

× Naši veterinarji gredo na Bolgarsko. — Junija pojde na izlet po Bolgarskem 48 jugoslovanskih veterinarjev. Vodi jih bo predsednik veterinarskega združenja Milutin Gec. Jugoslovanski veterinarji prispejo v Sofijo 4. junija. Po ogledu bolgarskih veterinarskih ustanov in drugih znamenitosti, pojdijo na južno Bolgarsko do Varne, odtod pa se bodo vrnili v bolgarsko prestolnico čez severno Bolgarsko. Izlet je podprlo z gmotno podporo kmetijsko ministrstvo in je njegov namen ta, da si naši veterinarji ogledajo in se seznaniijo z bolgarsko veterinarsko službo.

× Najstarejši mož v vrbski banovini umrl. V vasi Kelbonci pri Banjaluki je umrl večeraj najstarejši mož vrbske banovine. Bijačič. Dočkal je visoko starost 137 let.

× S pokvarjeno svinjino se je zastrupilo v vasi Bošnjani pri Kruševcu 14 delavcev, ki so delali pri nekem kmetu v vinogradu. Lastnik pa je nekaj dni prej zaklal bolnega prašiča in to meso je dal delavcem, ki se sedaj bore v bolnišnici v Kruševcu s smrtjo.

štanj-okolica, Topolštica, Zgornja Kungota in Žužemberk. V »Prilogi« so objavljeni razgledi o tečaju vrednotnic, izdanih na zlato ali tujo valuto, o dražbi občinskih lovišč nekaterih občin v kočevskem srezu, razni razpisji obč. služb in nabav ter več sodnih razglasov in oklicev.

× Nj. Kr. Vis. knežinja Olga v Splitu. Nj. kr. Vis. knežinja Olga je večeraj popoldne ob petih odpotovala s posebnim vlakom v Split, da bo prisostvovala današnjemu svečanemu krstu parnika jugoslovanskega Lloydja, ki nosi njeno ime. Mestno občino ljubljansko zastopa na krstu župan g. dr. Vladimir Rav-nihar.

× Iz »Jugoslovenske akcije«. Na seji osred-njega odbora »Jugoslovenske akcije«, ki je bila 20. t. m. v Beogradu, je bil izvoljen za predsed-nika zdravnik dr. Juraj Korenić (Zagreb), v predsedstvo osrednjega odbora pa ti-le gospodje: prof. Danilo Vulović (Beograd), odv. dr. Fran Kandare (Ljubljana), pisatelj dr. Marin Bego (Split), odvetnik dr. Božo Frančič (Sušak), zdravnik dr. Spasije Madirova (Jasenovac) in inž. Konstantin Čutuković (Osijek). Za prvega tajnika je bil določen prof. Velibor Jonić (Beo-grad), za drugega tajnika dijak Marijan Janko (Zagreb), za tretjega pa inž. Vinko Čop (Ljubljana).

× 10.000 kg skušev so pripeljali zadnje dni iz Sušaka v Zagreb, kjer so jih prodajali po 4 Din za kilo. Morske ribe postajajo za Zagreb-čane že prava ljudska hrana. Nedavno pa so pro-dajali prekupele skuše v Zagrebu še po 20—24 dinarjev kilo! Ali ne bi bilo mogoče tudi v Ljubljani doseči sličnega uspeha s prodajo morskih rib kakor v Zagrebu?

Ljubljana

Nočno službo imajo v petek lekarne: dr. Kmet, Tyrševa 41, Trnkoczy, ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova 7.

× G. ban dr. Dinko Puc v petek, 24. t. m. ne bo sprejemal strank, ker je službeno odpotoval v Beograd.

× Glavna letna skupščina Jugoslovanskega no-vinarstva združenja bo v nedeljo ob 10.30 v Ljubljani v mestni posvetovalnici. Delegati pri-dejo od vseh sekcij, predvsem pa seveda iz Beo-grada, a posvetovanja bodo že v soboto zvečer.

× Plemenito darilo v znesku Din 50.000— kot prispevek k stroškom za postavitev spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju je naklonila. Odboru za postavitev spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani Trboveljska premogokopna družba v Ljubljani. Naj bi njenemu vzgledu sledila s primer-nimi zneski tudi druga podjetja. Ravnateljstvo Trboveljske premogokopne družbe pa je uvedlo poleg tega med svojimi nameščenci še šest me-sečno nabiralno akcijo in bo nabrane zneske sproti nakazovalo Odborovi blaginji.

× Vpisovanje v I. razred deske in dekliške vadnice drž. učiteljske šole v Ljubljani bo v sre-do, dne 29. maja 1935 od 8. do 10. ure. Zdravniška preiskava vseh vpisanih otrok bo na drž. šolski polikliniki v Beethovnovi ulici 7, in sicer za dečke v petek, dne 31. maja ob 8., za deklice v ponedeljek, dne 3. junija ob 9. Otrci, ki so že prijavljeni pri ravnateljstvu, naj pridejo samo k zdravniški preiskavi. V torek, dne 4. junija bodo objavljena imena sprejetih otrok na objavnih deskah na zavodu. Ravnateljstvo drž. učiteljske šole v Ljubljani.

Ljubljanska sokolska društva vabi Sokol na Viču, da se v nedeljo 26. t. m. v čim večjem številu v kroju in s praporci ude-leže slavnostnega odkritja spominske plo-šče in zasaditve spominske lipe blagopo-kojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Zbirališče ob 15. uri pred So-kolskim domom na Viču. Zdravo!

Tvrdki

Teokarovič

je dospela pošiljka najnovejšega blaga: kamgarna, freska in burett-sville po znano nizkih cenah

× Občni zbor Ljubljanskega šahovskega kluba bo danes ob 20. v Zeleni dvorani restavracije »Zvezda«. Odbor vabi članstvo k številni ude-ležbi.

× Dvomeč. V sredo jutraj sta se spoprijela na križišču Rimske ceste in Gregorčičeve ulice dva urna tekmeča: tramvaj in mestni škropilni avto. Tramvaj je zložno hitel po Gradišču proti pošti, iz ozkega dela Gregorčičeve ulice pa je pridiral mestni škropilni avto. Ta je bil tako službeno vnet, da je potrkal mirnejšega druga. K sreči pri nezgodi ni bilo nič hujšega, le sprednji del tramvajskega voza je močno poškodovan in šipe so razbite.

× Krajevna Protituberkulozna liga v Ljubljani ima ustanovni občni zbor v soboto, dne 25. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Mestni posvetovalnici na Magistratu. Vabljeni so vsi člani Narodne proti-tuberkulozne lige.

× Karambol. Danes okrog 14. ure bi se kmalu pripetila v Rožni dolini težja nesreča. Po cesti V. je pripeljal avtomobil iz Savske banovine št. 3/5092 ter zavozil v g. K. K. poštnega zvaničnika, ki se je pripeljal s ko-lesom po cesti IV. Avtomobil je podrl kole-sarja na tla, ter mu močno poškodoval kolo, dočim je dobil na nogi manjše praske. G. K. trpi na kolesu ca. 150 Din škode. Za karambol se zanima tudi policija.

Maribor

△ Narodno gledališče. V petek, 24. maja za-prto. — V soboto, 25. maja ob 20. uri »Hoffma-nove pripovedke«. Red C. — Gostuje primadona ljubljanske opere Zlata Gjungenac-Gavella.

△ Kino Union. Pristni največji rusko-sovjetski vellefilm »Petrogradske bele noči«.

△ Nočna lekarniška služba. V petek imata nočno lekarniško službo lekarna »Pri sv. Anto-nu« v Frankopanski ulici in lekarna »Pri Ma-riji« pomagaj na Aleksandrovi cesti.

△ Razglas. Mestno poglavarstvo v Mariboru razglasa: Da se bo popis prebivalstva v redu in točno izvršil, naprošam prebivalstvo, da dá po-pisovalcem na razpolago svoje osebne, pred-vsem domovinske dokumente. Posebno prosim službodajalce, ki shranjujejo listine svojih usluž-bencev, da izročijo te za kratko dobo svojim uslužbencem, da jih bodo uslužbeni lahko pre-dložili popisovalcem. Ako bi listin ne bilo možno izročiti uslužbencem, naj se jim izročijo točni podatki iz shranjenih listin.

△ Posestna izporemba. Kaučičevo hišo na oglu Gosposke ulice in Glavnege trga je kupil te dni za 1.700.000 Din znani mesni industrialec in narodni poslanec Josip Benko iz Murske So-bote. Hiša bo povsem preurejena in misli otvori-ti novi lastnik tudi moderno restavracijo.

△ Vstopnice za sokolski nastop, ki bo v ne-deljo, 26. t. m. v Ljudskem vrtu, se dobe v pred-prodaji pri urarju Franju Burešu v Vetrinjski ulici.

△ Načrt za novo šolo v magdalenskem predmestju. Snoči se je sestala na maribor-skem magistratu žirija, obstoječa iz mestnega predsednika dr. Lipolda, inž. Jelenca, ravnatelja Humka in nadzornika Tomažiča. Žiriji so bili predloženi štiri načrti, in sicer od arhitektov Deva in Črnigoja, slednji je pred-ložil dva načrta ter inž. Vičiča. Žiriji je raz-tolmačil vse načrte gradbeni inženjer Baran. Žirija se ni odločila za nobenega od teh načrtov, temveč za kombinacijo načrtov. Črni-goja in Vičiča. Prvo nagrado je prisodila Črnigoju, drugo Vičiču in tretjo Devu. Te-renska dela se začne takoj, ostala gradnja pa meseca avgusta in je upati, da bo v treh me-secih mogočna stavba že pod streho.

Celje

× Binkoštni izlet v Prekmurje. »Ljudska univerza« v Celju priredi dvodnevno poučno ekskurzijo v Prekmurje o binkoštih. Odhod iz Celja dne 9. junija ob 5. v jutro. Avtokar po-pelje izletnike skozi Maribor, čez Kapelo v Ra-dence, Cankovo, Gornjo Lendavo, Mačkovce in Mursko Soboto, kjer izletniki prenočijo. Dan nato si ogleda znamenitosti Dolenske in Rovenske. V Dolnji Lendavi se bodo odločili za povratek: a) čez Čakovec—Ormož—Ptuj ali b) čez Mursko Središče—Ljutomer—Ptuj. Od-ločala bi volja večine. Maksimalni izdatke za vso dvodnevno vožnjo je Din 150—. Po obra-čunu se prekomerni znesek povrne! Prijave do 1. junija naj se pošljejo vodji ekskurzije: Profesor Stane Melihar, gimnazija Celje.

× Razpored prirediteljev. Često je že bilo go-vora, kako brez smisla in smotra se določajo roki za razne prireditve v Celju. Posledica je, da se večših veselice, razstave, igre, predava-nja, zborovanja in koncerti kar kopijo, do-čim potem zopet dolgo časa ničesar ni! Jasno je, da na tak način obisk ne more zadovoljiti nobenega prireditelja, ker si vse povprek kon-kurira. Umestno bi bilo, da bi interesi imeli neko instanco, ki bi vse nameravane pri-reditve beležila in nadzirala, ter v slučaju ko-pičenja prav svetovala. Uspeh bi bil blago-dejen. Ne bi bilo toliko izgub in slabe volje. Malo mesto, kakor je Celje, si v teh težkih časih ne more privoščiti razkošja samovolje in razdrapanosti.

× Zanimiva razprava pri okrožnem sodišču v Celju. V ponedeljek 27. t. m. ob 8. uri se bo pričela na okrožnem sodišču razprava proti hlapcu Ivanu Poleniku ter posestniku Adamu Repcu in njegovi ženi Franciški Rep-čevi zaradi umora prevžitkarice Repčeve pri Sv. Jakobu pri Sv. Jurju pri Celju. Ta umor je bil izvršen letos dne 18. februarja.

Moška in ženska podružnica Ciril-Methodove družbe v Celju priredita 9. novembra akade-mijo in družabni večer v Narodnem domu. Ostala društva se prosijo, da upoštevajo ta datum.

× Mestno avtobusno podjetje je znatno zni-zalo vozne cene na nekaterih progah in uved-lo olajšave za tour-retour vozovnice na pro-gah Celje—Logarska dolina, Celje—Dobrna, Celje—Rogaška Slatina, Celje—Podsreda in Celje—Sv. Peter pod Sv. gorami. Namen tega znižanja je, da se pospeši tujski promet in omogoči prebivalstvu čim večja uporaba avtobusov.

× Akademija CMD. Moška in ženska po-družnica CMD priredite dne 9. novembra zve-čer v Narodnem domu svojo akademijo.

× Proslava Skrbniškove petindvajsetletnice. Celje proslavi Skrbniškovo petindvajsetletnico v torek 4. junija. Dramo »Tajfun« režira prof. Melihar. Poleg Milana Skrbniška bo go-stoval tudi njegov brat Vladimir, ki je član mariborskega gledališča. Predstava bo za abonma.

× Nesreča. 37letni brezposelni delavec Leo-pold Stingl iz Doblešč pri Pilstanju je te dni pomagal pos. sinu Francu Jugu na cesti Le-sično—Prevorje dvigniti voz. Pri tem je padlo Stinglu kolo na desno roko in mu zmečalo prste. Stingl se zdravi v celjski bolnici.

× Dijaški kuhinji v Celju je poklonilo urad-ništvo v einkarni mesto cvetja na grob po-kojnemu gospodu Ivanu Ravnikarju Din 670, prokurist einkarne g. Albin Pečar pa 150 dinarjev.

× Najdba mrtvega novorojenčka. V pone-deljek ob 15.30 je našel slikar Anton Majcen pod mostičkom na Zrinskega ulici za mestno narodno šolo v platno zavito in s slamo po-krito razpadlo trupelce mrtvorojenčka. Obve-stil je takoj policijo, ki je šla na kraj najdbe. Kmalu je prispel tudi mestni fizik g. Reber-nik. Trupelce so pokopali. Trupelce je bilo že tako močno razpadlo, da se ni dalo ugotovi-ti spola in tudi ne, ali je bil otrok usmrčen, ali pa je prišel mrtev na svet.

Jadranski dnevi bodo 1. in 2. junija v Celju. Na programu je akademija, veslanje na Savinji, tombola itd. Jadranski dnevi so lani dosegli velik uspeh in je želeli, da bi letošnji uspeh za lanskim ne zaostajal.

× Ljubljanska opera v Celju. Na praznik Vne-bohoda dne 30. t. m. ob 4. popoldne poje ljubljanska opera v celjskem gledališču Stolzovo ope-reto »Izgubljeni valček«, ob 8. zvečer pa opero »Stirje grobnik«. Vstopnice se rezervirajo ob-vezno do 25. t. m. v knjigarni »Domovini«.

× Se enkrat »Gospoda Glembojevi«. Ljubljan-ska drama ponovi junija Krležino igro »Gospoda Glembojevi«, ki je bila prvič v Celju dosegla izreden uspeh. Zadnji čas za rezerviranje vstop-nice v knjigarni »Domovini« je to soboto.

× Nezaposlenost nekoliko pada. Borza dela poroča, da je bilo dne 20. t. m. prijavljenih 348 oseb brez posla, in to 298 moških in 50 žensk, dočim je bilo dne 10. še izkazanih 397 oseb, med njimi 346 moških in 51 žensk.

× Tenis-match. To nedeljo ob poldevetih do-poldne priredi Smučarski klub Celje na igrišču pri protestantski cerkvi tekmo s SK Ilirijo iz Ljubljane.

× Hmeljarsko društvo za Dravsko banovino v Zalcu bo priredilo v primeru ugodnega vre-mena v četrtek 23. t. m. ob 10. dopoldne škropljenje zoper peronosporo na hmelju z Wackerapnom in sicer v hmeljskem nasadu na križišču banovinske ceste v Griže in dr-žavne ceste, to je v neposredni bližini kolo-dvora v Zalcu. Škropilo se bo ves dan. Inter-e-senti vabljeni!

× Zastopstvo dnevnika »Glas naroda« za Celje in okolico smo uredili za prvi čas v Prešernovi ulici 6, I. nadstropje (poleg Kmetške posojilnice).

»GLAS NARODA«

CELJE,

PREŠERNOVA 6/I.

× Prosimo vse, ki jim je za to — posamez-nike, društva, družbe, korporacije, podjetja, usta-nove itd. —, da nam dostavljajo poročila, ki so namenjena javnosti. Skušali bomo vsem po pra-vici in možnosti ustrezati ter tolmačiti njih že-lje čitateljskemu občinstvu. — Zastopstvo dnevnika »Glas naroda« Celje, Prešernova 6/I. (po-leg Kmetške posojilnice).

Kočevje

Dražba lovišč. Dne 6. junija 1935 bo dražba občinskih lovišč v sobi št. 5 sreskega načelstva v Kočevju, in sicer za dobo 12 let, t. j. od dne 1. aprila 1935 do 31. marca 1947 sledečih občin: 1.) Ob 10.30 uri občine Loški potok, izmera lo-višča je 5303×5797, izključna cena je 2500 Din, vadij 2500 Din. 2.) Ob 11.15 uri občine Sodra-žica, izmera lovišča je 4945×7662 ha, izključna cena je 5000 Din, vadij 5000 Din. 3.) Ob 13.30 uri občine Ribnica trg, izmera lovišča je 3055 ha, izključna cena je 1000 Din, vadij 1000 Din. 4.) Ob 14.30 uri občine Ribnica okolica, izmera lovišča je 3795×6552 ha, izključna cena je 3000 Din, va-dij 3000 Din. Podrobni pogoji so interesentom na vpogled pri tukajšnjem sreskem načelstvu ob uradnih dneh od 8. do 12. ure. Za slučaj, da ta dražba ne bi uspela, se bo vršila teden dni po-zneje, t. j. 13. junija 1935. Dražitelj mora biti samo oseba, ki ima veljavno lovsko karto in ki ni izključena od dražbe po predpisih zakona o lovu. Dražbi mora prisostvovati predstavnik ob-čine, katere lovišče se oddaja v zakup. — Bre-zigar, s. r.

Premestitve učiteljev

Beograd, 23. maja. b. Premesčeni so v pro-svetni službi naslednji učitelji: Ana Fajdiga za osnovne šole na Ježici na osnovno šolo v Ljubljani, Grebene Terezija iz Preserja na žensko osnovno šolo v Ljubljani, Jelene Ivanka iz Preč-ne na osnovno šolo v Dolnji novi vasi (Novo mesto), Kaveič Olga, otroška vrtnarica v Maren-bergu, na otroški vrtec pri Sv. Florijanu v Ljubljani, Minkuš Avgust, učitelj v Bogojini, na 1. državno deško osnovno šolo v Ljubljani, Pir-nat Viktor za osnovne šole v Novem mestu na 1. deško osnovno šolo v Ljubljani, Pirnat Marija za osnovne šole v Novem mestu na osnovno šolo v St. Vidu nad Ljubljano ter Sedlaček Marija za osnovne šole v Kostanjevici na osnovno šolo v Prečnu. — Prestavljen je Lesnik Marij, mani-pulacijski uradnik pri kr. pošlaništvu v Berlinu, h kraljevskemu poslaništvu v Bukarešto.

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda«!

Krani

Za spomenik blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani je nabrala mladina kranjske drž. realne gimnazije lep znesek Din 985.— Najbolje se je odrezal III. c razred, ki je prispeval Din 100-50, pa tudi ostali razredi niso dosti zaostajali.

Karambol avtomobila s kolesarjem. Porenta Mihael z Brega se je v torkel peljal okrog pol 10. ure dop. iz Strazišča proti domu s kolesom, na katerem je imel naloženih 9 praznih kant za mleko. Ravno, ko se je vozil preko cestnega križišča pred šmidovo gostilno na Gašpetu se je iz Ljubljane proti Strazišču pripeljal avtomobilist, ki pa na nevarnem ovinku ni dajal nobenih znakov in je celo vozil po levi strani. Neizogibno je moralo priti do karambola. Branik avtomobila je sunil kolesarja na tla. Šofer je sicer za trenutek voz ustavil, nato pa zdrvel naprej in pri tem zmečkal več na tleh ležečih kant. Porenta se je potolkel močno po desni roki in nogi, preostal je pa tudi veliko strahu. Dalje ima poskodovano kolo in kante. Šoferja sicer ni poznal, zapisal pa si je številko avtomobila. Gašpetjski ovinek je dovolj opasen, da zasluži pri vožnji vso pozornost.

Zlatopoljčani prosijo za vodo. Zlato polje je naselje, desetih hiš, ki se nahaja koncem savskega drevoreda med Kranjem in Struževim, spada pa v Kranj. Pred približno petimi leti je nastala ta kolonija hiš, katerih graditelje je predvsem navdajala želja po lastnem krovu. Kakor pa je bila vsa ostala periferija Kranja deležna vseh javnih naprav s strani občine, tako javne razsvetljave, vodovoda in kanalizacije, so pa Zlato polje prav po mačehovski puščali ob strani. Nujno potrebna pa je sedaj napeljava vodovoda, ki že sega do Berjakove pristave. Na Zlatem polju, kjer imajo samo vodnjake za kapnico, poleti absolutno primanjkuje vode. Lastniki hiš imajo veliko škodo vsled tega, ker so stanovanja in sobe prazne, radi pomankanja dobre in čiste vode, letoviščarji, katerim je sicer kraj zelo všeč in najemniki pa beže z Zlatega polja. Zato bo kranjska občina morala le enkrat najti kompromisno formulo, da bo sporazumno s hišnimi lastniki čimprej podaljšala vodovod na Zlato polje.

Hodniki. Govorilo se je že večkrat, da bi bilo prav, če bi se kranjski trg tlakoval. Nujnejša in potrebnejša pa bi bila najprej enotna naprava poštenih hodnikov, ki so sedaj pred vsako hišo drugačni. — Lepe in dovolj široke hodnike bomo zaenkrat imeli le okrog »Stare pošte«. Veletrgovca g. I. Andrašič dela okrog svoje lani povečane hiše nov, širši hodnik, veletrgovca g. Gorjanc pa je tudi te dni prišel z delom za nov 2-3 m širok asfaltiran hodnik, ki bo tekkel od že obstoječega pred novim poslopijem pa vse do Gorjančeve trgovine, oziroma poštne ulice. — Dalje bi priporočali občini, da napravi tlakovan prehod od Jahačevega oglja direktno proti »Stari pošti«, ki je zelo zaželen, da cesto med Andrašičem in »Staro pošto« zniža za kakih 20 cm, da odstrani brzobavni drog poleg hotela in da povsod po mestu napravi nove hodnike.

Trbovlje

»Zaljubljeni ostali« na sokolskem odru. Tukajšnje sokolsko gledališče pripravlja za soboto, dne 25. t. m. ob 20. uri zvečer in v nedeljo, dne 26. t. m. ob 16. uri popoldne premiero »Zaljubljeni ostali«. Sijajno odersko delo Branislava Nušića stavlja na zelo duhoviti način borbo vseh bližnjih in daljnjih sorodnikov za zapuščeno bogatega preminulega. V tej borbi nam pisatelj na komičen način predločuje vse strasti teh sorodnikov, njihove grehe in pohlep po denarju. Režijo vodi br. Paternost, v igri pa sodelujejo br. Odlazek, Plavšak, Sajc, Levec, Rak in Paternost ter sestre Ramovževa, Jagodičeva, Rak-Cukjatičeva, Koch-Urbaničeva, Steinerjeva in Sikoškova. Predstava bo nudila gledalcem dve uri prijetnega razvedrila in zdravega, neprisiljenega humora in zabave.

Razstava »Ženaz«, ki jo priredi Kolo jugoslovenskih sester v dneih od 30. maja do včerajšega 6. junija, bo otvorjena na Vnebohod ob poldesetih na osnovni šoli Trbovlje-trg. Pred otvoritvijo bo posvečena lipa s kamenito ploščo z napisom »Materi, prvemu stebru domovine«. Razstavo odpre gospa Minka Govekarjeva. Ker se obenem vrši tudi higijenska razstava, bo ob otvoritvi razstave predaval g. dr. Petrič, šef Higijenskega zavoda. Razpored vseh predavanj, ki se bodo vršila tekom razstave, objavimo kasneje. Vstop na razstavo, kakor tudi v vsem predavanjem, je brezplačen.

Višnja gora

Gasilci ob 50letnici obstoja. Naši gasilci se pridno pripravljajo, da kar najsvetaneje proslave 50letnico svojega obstoja. To je lep jubilej požrtvovalnega dela za bližnjega in se spodobi, da se mu da primeren poudarek. Slovesnost bo meseca julija. Pri tej priliki bodo podeljena odlikovanja veteranom, ki že od ustanovitve delujejo pri društvu. Jih je že kakih pet. Hkrati so pričeli gasilci akcijo za zgraditev gasilskega doma, ker jim je sedanja gasilska shramba odpovedana, ker jo potrebuje mesto za razširitev občinske pisarne. Gasilci so še najbolj delavna organizacija v našem mestu, zato jim pri pripravi za svečano proslavo in pri zgradbi lastnega doma želimo kar največ uspeha!

Mozirje

Zborovanje »Tujsko-prometnega društva«. Preteklo soboto je zborovalo naše »Tujsko-prometno društvo« in zborovalci so prav temeljito preresetali vse predloge za izboljšanje našega tujškega prometa. Upamo, da bo zborovanje rodilo tudi praktične uspehe. — Tudi naši Sokoli so pridno na delu, zlasti od kar imajo svojo telovadnico. Ravno tako tudi naši gasilci prav pridno delajo; upamo pa, da se bodo kmalu začeli tudi gasilci udeleževati v našem kulturnem pokretu. Naša trdnjava v gornjesavinjski dolini je sedaj v najlepšem cvetju in polna življenja.

Tlakovanje velike ceste iz Ljubljane v Kranj

Po Ljubljani se razširjajo vesti, da z razširitvijo in tlakovanjem ceste od mesta do št. Vida ne bo nič, ker Maloželezniška družba ne more izpolniti zahtev terenske sekcije. Govori se, da bi zahtevana preložitve proge električne cestne železnice veljala 3 milijone Din, ki jih Maloželezniška družba nikakor ne more spraviti skupaj. Takoj moramo povedati, da je ta vsota gladko zlagana.

Ko smo namreč gradili električni tramvaj iz Ljubljane v št. Vid, je uprava državne ceste napravila za Ljubljano prav redko izjemo. Ljubljaničani se gotovo še spominjajo, koliko je bilo treba intervencij, da je bilo tramvaj sploh mogoče graditi. Zato je danes Maloželezniška družba primorana, da izpolni pogoje, ki jih je tedaj podpisala, namreč da tlakuje pas ceste med tračnicami. In še dalje je šla država s svojo vslužnostjo! Niti tega danes ne zahteva več, ker pozna težke finančne razmere Maloželezniške družbe, temveč zahteva le to, naj Maloželezniška družba preloži progo pri remizi in plača svet, ki ga bo treba kupiti za razširjenje ceste zaradi tramvaja. Tlakovanje pasu med tračnicami bi veljalo poldrug milijon dinarjev. Torej le polovico zlaganih treh milijonov! Ker cesta mora biti široka 8 m tako, da bo cestišče široko 6 m in na vsaki strani cestišča še po 1 m širok banket, je treba cesto razširiti zaradi tramvajske proge, ker je za široko tramvajske proge pač cestišče preozko. Nakup za to razširitev ceste potrebne sveta bi zahteval kakih 300.000 Din. Razen tega morajo biti tramvajske proge preložene pri remizi skupno v dolžino 300 do 400 m

in to prelaganje najbrže ne bo veljalo niti 400.000 Din. Če torej v primeri z zlaganimi tremi milijoni in tudi v primeri z poldrugim milijonom stroškov za tlakovanje vzamemo najvišje stroške, ki jih zahteva terenska sekcija za cesto, dobimo maksimum 800.000 Din, torej v najneugodnejšem primeru dobro četrtino zlagane vsote in dobro polovico stroškov za tlakovanje samo. Šlo bo seveda najbrže ceneje! Če Maloželezniška družba te vsote ne spravi skupaj, pač do št. Vida tlakovane ceste ne bomo dobili in jo bodo tlakovali šele od št. Vida dalje proti Kranju. Avtomobilisti bodo še nadalje kleli latvice in luknje na cesti med Ljubljano in št. Vidom in pešci bodo še nadalje gazili po blatu ali pa tavalili po nepredirnih oblakih prahu! No da, naj se vendar vozijo s tramvajem, da bo vsaj kak di-narček kanil v obupno zevajočo blagajno našega tramvaja.

Inženjerji terenske sekcije za zgraditev takorekoč nove ceste med Ljubljano in Kranjem so že pri Jeperci. Prvi del od žiženske mitnice do št. Vida je že gotov, in v kratkem bodo razpisana že dela, če pač Maloželezniška družba prevzame gori omenjene stroške. Še enkrat poudarjamo, da drugače pač ne bo nič, vendar je pa upanje, da priskoči banska uprava na pomoč. Sedaj je izmerjen že tudi drugi, 10 km dolgi odsek ceste do Jeperce. Če je slabo vreme, izdelujejo inženjerji načrte in bodo z njimi gotovi v petih do šestih tednih. Kakor ministristvo te načrte potrdi, bodo takoj razpisana dela.

Turneja U. P. Z. po Bolgarii

Stara Zagora, 19. maja.

Težko nam je bilo slovo od Plovdiva, druge prestolnice bratske Bolgarije. En sam dan, pa smo se že tako vživel, da smo le neradi zapustili drage brate v tem lepem mestu.

Nepregledna riževa polja ob progi nam pričajo o bogastvu te zemlje.

Stara Zagora.

Nepopisen je bil sprejem v tem 32.000 duš broječem mestu. Ogromna množica občinstva nas je sprejela na postaji. Naše razpoloženje se stopnjuje od dne do dne, ko vidimo, s kakšnimi simpatijami nas sprejema bratski bolgarski narod. Postaja je bila praznično okrašena z bolgarskimi in našimi trikolorami. Ogromne množice občinstva in zlasti dijaštva so napolnjevale ogromni peron. Ob prihodu vlaka je igrala godba ženske gimnazije. Gromki vzkliki »hura« so izpričevali bratske simpatije. Ko smo izstopali, so nas obsipali s cvetjem. Ko se je to navdušenje delno poleglo, je spregovoril inspektor g. Enev in predsednik Učiteljskega združenja g. Peter Sero v. Povdarjala sta oba važnost našega poseta, povdarjajoč, da je to pot edinstvenosti, bratstva in lepše bodočnosti. Ob neprestanem vzklikanju smo zapustili peron, ko smo odpeli njih državno himno ob gostu strnjenem špalirju občinstva, ki nam je s svojimi vzkliki ponovno dokazovalo svoje bratske simpatije. Pred postajo smo se formirali v povorko, katere čelo je tvorila muzika žen. gimnazije, nakar so sledili predstavniki društev, nato mi in občinstvo, mladinski organizaciji »Lovec« in »Turist«, dijaštvo srednjih šol z godbo moške gimnazije, nato ostale nacionalne organizacije z »Junaki« na čelu. Vseskozi do centra mesta so tvorili špalir učenci nižje gimnazije in osnovnih šol, ki so nam sipali cvetje in nas z ostalim občinstvom vred pozdravljali. Prevzeli tega bratskega sprejema, smo jim navdušeno odzdravljali.

Mesto je kazalo prav praznično lice, saj so na hišah plapolale bolgarske in jugoslovanske trobojnice.

Pred gledališčem nas je ponovno pozdravil v navdušenem govoru župan Ivan Čanev, ki nam je izrekel bratsko dobrodošlico kot pionirjem jugoslovanskega naroda,

Občni zbor Ljubljanskega Zvona

Vsakoletni obračun je sinoči ob 20. uri podalo pevsko društvo Ljubljanski Zvon v društvenih prostorih Mestnega doma. Navzoč je bil celokupni zbor, ki ga je počastil tudi g. dr. Anton Švigelj. Izbrpna poročila so podali br. tajnik Drašler, brat pevovodja Matul, br. blagajnik Lombar ter br. Jamnik. Zbor šteje 65 pevk in pevcev. Imel je v tem letu 84 pevskih vaj. Od teh odpade na mešani zbor 62. Pri vajah je bilo navzočih 812 sopranov, 942 altov, 578 tenorjev in 909 basov. Ženski zbor je imel 14 vaj, navzočih je bilo 118 sopranov in 152 altov. Moški zbor pa je imel samo 8 vaj. Navzočih je bilo 49 tenorjev in 91 basov. V vsem letu je bilo navzočih pri 84 vajah v društvenih prostorih 3.651 pevk in pevcev. Nobene vaje ni zamudil br. Pate Ivan, ki je prejel dr. Švigeljevo nagrado, 2 vaji je pa

ki naj propovedujemo naši deci o simpatiji bratskega bolgarskega naroda.

Zgodovina in znamenitosti mesta.

Stara Zagora, ki leži na izredno rodovitni planoti, je predvsem važno prometno križišče, ki je že v dobi bizantinskega gospodstva igralo važno vlogo. Podnebje je izredno toplo, kar pospešuje bujno floro.

Od tu vodi transbalkanska železnica v sev. Bolgarijo. Za rimske dobe in vladarja Trajana se je mesto imenovalo »Augusta Trajana«, pozneje se je prekrstilo v »Berhoe«, Turki pa so jo nazivali »Eski Zagra«. Stara Zagora je bila v zgodovini poleg Plovdiva prvo trakijsko mesto. Turki so v bojih z Rusi mesto popolnoma razrušili leta 1877, nakar je bilo ponovno pozidano.

Mesto je od postaje nekoliko oddaljeno, kar opazam pri vseh mestih. Glavno ulico tvorijo prav lepe stavbe, obdane z vrtovi. Mesto se ponaša z oskrbovanim parkom, muzejem, mavzolejem, kjer počivajo zemski ostanki mučenikov, od Turkov pobitih meščanov, spomenikom osvobodjenja.

Mesto ima svoje gledališče, ki ga delno vzdržuje občina, sicer pa privatniki. Danes so imeli v njem svoj nastop kot gostje člani sofijskega gledališča in sicer po našem koncertu, ki se je vršil ob 19. uri istotam v polno zasedeni dvorani.

V znak priznanja in tovarištva so nam poklonili cvetje zastopniki učiteljstva, pevškega sojuza in gledališča.

Po koncertu nam je priredila mestna občina banket v občinski zgradbi.

Tu nas je pozdravil zastopnik metropolit, nato oblastni direktor ban g. Varij Kučkov, nakar smo zapeli »Hej Slovani«. Za bratski sprejem sta se z naše strani v iskrenih besedah zahvalila skladatelj Adamič in tov. Drago Supančič.

Zapeli smo še obe himni in se podali k počitku.

Ni morem vam popisati prelepih vtisov, ki jih je napravilo na nas to ljubo mestoce s svojimi prijaznimi prebivalci.

Ob sprejemu samem in ves čas našega bivanja med njimi so nam razkrili ves topli žar slovanske duše, ki plamt v ljubezni za bratski jugoslovanski narod in želi živeti in delovati v iskreni vzajemnosti z njim.

Miro Vidmar.

lepo šatuljo s cigarami, nalivno pero in velik šop rdečih nageljnov s palmo. Društvo samo ga je odlikovalo kot prvega zašlužnega svojega delavca s pozlačenim društvenim znakom.

Po razrešnici odbora za njegovo vestno in točno poslovanje je bil soglasno izvoljen z malimi izpremembami stari odbor. Po navdušenih besedah br. častnega predsednika dr. Antona Švigelja in po retrospektivnih pogledih br. skladatelja Zorka Prelovca na preteklo delo »Ljubljanskega Zvona« je v splošni harmoniji in bratski vzajemnosti potekel občni zbor, ki ga je zaključil br. predsednik Lujo

Koncert Pevske zveze

Koncert Pevske zveze, ki bo na Evhariističnem kongresu nastopila s 125 zborov z vseh strani slovenske zemlje, bo nekaj velikega, mogočnega in doslej pri nas nedoseženega. Že sama množica pevcev in pevk bo nekaj učinkovitega. Ko bo pa ta množica iz polnih, zdravih prs zapela Rešnjemu Telesu v čast, bo sleherni poslušalec občutil, kako ga ta mogočni veletok glasov in melodij osvaja in dviga v nesluteno višavo. Pri tako velikih zboreh ne učinkujejo toliko finese v izvajanju, ki jih niti ni mogoče zahtevati in pričakovati, pač pa mogočnost akordov, ki človeka nekako s silo potegne za seboj. Prva bo na sporedu nova skladba, ki jo je za uvod v koncert napisal Ludovik Puš. Besedilo je prazniku Rešnjega Telesa in evharističnim slavnostim namenjeno: »Praznika svetega danes radujmo se...« Kompozicija je preprosta, pa mogočna. Četudi je kratka, vzbudi v poslušavcih toplo razpoloženje.

Glavni del koncerta bo zavzemala velika skladba, oratorij »O Odrašeniku sveta«, ki ga je zložil Matija Tomec. Prvi del slika Kristusove napovedi in končno ustanovitev Presv. Zakramenta, drugi Njegovo trpljenje in smrt — prvo krvavo daritev na križu. Cela skladba je razdeljena v več pododdelkov, ki vsak zase tvori glasbeno enoto, vsi skupaj se pa po enotni glasbeni zasnovi in besedilu vežejo v prelepo celoto. Oba dela sta pisana v slogu, ki spominja na starejšo cerkveno glasbo in na gregorijanski koral. Ker je skladba precej dolga in na nekaterih mestih težja, je v stavkih za mešani zbor razdeljena v dva zbora. Nekaj mest poje prvi zbor, nekaj drugi, nekaj oba skupaj. Tako je bilo v navadi v časih slavnega Palestrine, Orlanda, našega Petelina itd. Tako bo staremu slogu primeren tudi način izvajanja.

Tretja točka bo kantata »Križu povišanemu«, ki jo je uglasbil Stanko Premrl za 1900 letnico Odrašenja. Ta skladba je stilno dokaj različna od Tomčevega oratorija. Pisana je pretežno homofono, se harmonično silno pestro preliva in dosega z povsem modernimi kompozicijskimi sredstvi močne kontraste. Je prav značilna za Premrlov skladateljski slog. Ker je veličastno potrdilo vsega Kristusovega dela na zemlji njegovo zmagoslavno vstajenje, se bo koncert zaključil s Premrlovo velikonočno »Kristus je vstal«.

Nastop pevcev bo pokazal, da so naši pevski zbori zmorni interpretirali tudi težka glasbena dela na učinkovit način. Koncert bo 29. junija ob 8. zvečer. Zanj lahko že sedaj rezervirate vstopnice pri Pevski zvezi v Ljubljani.

Gospon, gospon, majmun, moj maimune!

Ljubljana, 23. maja.

Danes dopoldne je v predmestju na Dolenski cesti preskrbela nekoliko zabave in razvedrila opica, ki se je naveličala pokorščine in vseh dobrot, ki jih nudi taki živali ciganka-gazdarica, pa jo je popihala. Mlajša ženska — ali gospa ali »ospodična«, da ne bo v nobeno smer zamere — je hotela biti z opico preveč prijazna, žival pa se ji je za prijaznost po svoje zahvalila. Zapustila ji je v koži svoje zobne odtise, vendar vzlic viku in strahu ni bilo tragičnih posledic. Opica je pretrdo pobožala tudi nekega psa, ki jo je hotel ovirati v svobodoljubnih stremiljenjih, nato pa jo je ucvrla na Barje. Nemara je zasanjala o džungli, nemara pa se ji je tudi samo zazdelo, da so ljudje na kmetih bolj gostoljubni kakor v mestu. Bodi tako ali tako, opica jo je pocedila, roj radovednežev in otrok se je spustil za njo, ciganka pa se je vrgla na tla in obupno rotala su. Mlajša, ki so ga klicali na pomoč: »Gospon, gospon, jao moj maimune!«

Iz dalje se je opica poklonila ovednemu roju, službujočemu organu in ciganski oblastnici, na vrnitev pa niti malo ni mislila. Kar naprej po Barju se je podala in ne bo nič čudnega, ako bomo ce. nekaj dni slišali, da kje na Barju »straši«. Zdaj, ko so volitve v kraj in je govorjenje o krizi že preobrabljeno, bo ... rododola zgovornim meščanom in duševitim okoličanom. Želimo obilo uspeha »ustvarjajoči fantaziji«!

Odmevi

V prvi številki nove »Biblioteke slowiańske«, ki jo je začel izdajati »Związek Slowiański« v Varšavi, podaja prof. Stanisław Szober pregled odnosov med Poljsko in Češkoslovaško in piše zlasti o razvoju teh odnosov v 19. in 20. stoletju. Avtor pravi med drugim: »Bili smo spet drug poleg drugega in oboji smo težili, čeprav po različnih poteh in z različnimi sredstvi za istim ciljem — ustvaritvijo samostojne države... Vodilna ideja obnovitve češkega naroda je bila isto, kar smo mi po letu 1863 imenovali organsko delo, ki je šlo za tem, da dvigne silo naroda z vzgojo in obogatitvijo gospodarskega življenja. To so dela, napor in žrtve preteklosti, a ker nam je po stoletjih spet usojeno živeti drugemu poleg drugega ob skupni meji, si želi poljski narod tudi danes, zvest svoji stoletni tradiciji, mirnega in po skupni dobrobiti težkega skupnega dela.«

O gospodarstvu v tretjem Rajhu piše praska revija »Nová Svoboda«: Nemčija stoji danes pred vprašanjem, ali naj stopa po dosedanjem poti, naj torej še nadalje izdaja »menice dela« in davčne bone v dosedanem obsegu, čeprav nima sredstev, da bi jih amortizirala. Očividno ji ne preostaja nič drugega, kakor da vse te menice in bone konsolidira in jih izpremeni v dolgoročni državni dolg. Na ta način bi bile izčrpane one ogromne vsote prihrankov, na katere polaga danes vlada svoje zadnje upanje. Schwing Krosigh je zahteval politiko varčevanja, ki bi pa seveda zahtevala manjšo zaposlitev težke in oboroževalne industrije, morda tudi odpoved načrtov o samostojnem gospodarstvu sirovin, obenem bi pa vplivala na zvišanje brezposelnosti. Nacionalno-socialistično vodstvo se zaveda, da je razočaranje delavskih mas in srednjega stanu že itak tako veliko, da si režim ne more dovoliti še večje poostritve položaja.

V budimpeštanskem poluradnem listu »Pester Lloyd« je izšel pred dnevi članek o rasnih zablodah tretjega Rajha, iz katerega posnemamo: »Julius Streicher je, kakor znano, v duhovnem generalnem štabu tretjega Rajha eden izmed najbolj glasnih in preglasnih kričavcev. Že to, kar je od sedaj storil na polju hujškanja, predstavlja vrhunec nacionalno-socialistične rasne ponorelosti. Zdaj pa je Streicher samega sebe prekosil z izpadom proti enemu izmed največjih učenjakov, ne samo Nemčije, marveč celega sveta, Emilu v. Behringu, iznajditelju in utemeljitelju serumske terapije. Samo mimogrede naj povemo, da si je Behring poleg dveh drugih nesmrtnih veličin na naravoslovnem polju — Virchowa in Kocha — pridobil nesmrtno slavo v zgodovini biologije in medicinske vede. Te svetovno priznane Behringove zasluge pa niso Stricherja prav nič ovirale, da ne bi njemu in njegovim znanstvenim izsledkom odrekal vsake vrednosti. Odkod ta Streicherjeva razkačenost? Streicher šteje Behringu za smrtni greh, da se je poročil z Judinjo Elzo Spinola, čes da se je s tem popolnoma postavil v službo židovstvu... Če ni to zares že popolna blaznost, potem res ne vemo, čemu bil iznajden — prisilni jopič.«

Kultura

Pred premiero Vombergarjevega »Zlatega teleta«

Pri nas je navada, da sprejemamo domača tramska dela z neko običajno skepsis, z nekim omalovaževanjem. Tako je bilo v Cankarjevem času, tako je tudi še danes. Kolikokrat posvečamo manjvrednim tujim delom več pozornosti in ljubezni kot domačim. In čudno se nam zdi, da je uprava našega Narodnega gledališča izbrala za premiere domačih del, zlasti še za Vombergarjevo »Zlato telet« tako pozen čas. Ali je to omalovaževanje — ali pa — v Vombergarjevem slučaju — dobro preračunana poteza, ki nam kaže, da je uprava računala na dober obisk, verujoč v avtorjevo priljubljenost med občinstvom?

Vombergarja kot dramatika že namreč dobro poznamo. Predstavil se nam je s prvencem »Voda«, ki so jo poleg naših Narodnih gledališč igrali že skoraj vsi večji odri, igrajo jo pa tudi še sedaj na Češkoslovaškem in kakor je iz časopisnih poročil razvidno — z velikim uspehom. »Voda« je verna slika današnje slovenske vasi, slovenskega kmeta z njegovimi vrlinami in napakami.

»Vrnitev« je Vombergarjevo drugo delo, ki pa ni pisano toliko za literarno ambicijo, kolikor iz potrebe podeželskih odrov, ki jim primanjkuje dobrih ljudskih iger. Kot taka je popolnoma dosegla svoj namen, saj je bila igrana preteklo sezono po uradni statistiki največkrat. Delo še vedno igrajo, tudi na Češkoslovaškem.

»Zlato telet« je spet literarno pisana komedija. Od »Vode« pomeni velik napredek in to v poglobitvi notranje zgodbe in ideje, kakor tudi v odskri tehniki. Močno je povdajena satirična nota, s čimer se določno kaže smer avtorjevega

Začetek Balkanskih iger 1935

V sredo zvečer so odpotovali v Atene atleti: Stane Sporn (Ilirija, Ljubljana), Ivo Starman (Sloga, Ljubljana), Vekoslav Belas (Marathon, Zagreb), ki bodo zastopali Jugoslavijo v maratonskem teku v nedeljo 26. t. m. V Beogradu se jim je pridružil Jovan Mikić (Bačka, Subotica), ki nastopi na drugem »Balkanskem desetboju«, 25. in 26. t. m. Mikić topot prvič javno nastopi v desetboju, zato poleg izvrstnih Bolgarov Dojčeva (lanski prvak) in Gančeva, pa tudi Grkov Travlosa in Papageorgiusa, najbrže ne bo uspel. Dr. Buratović ni odpotoval, ker je zadržan. Našo reprezentanco vodi član tehničnega odbora JLAŠa g. Zdravko Jakupić.

Lahkoatletski miting v Zagrebu

Nedeljski lahkoatletski miting v Zagrebu je prinesel te-le rezultate:

100 m: 1. dr. Jamnicki 11,0, 2. M. Ferković (oba HAŠK) 11,1 sek, 3. dr. Buratović (Concordia) 11,1 sek., 4. Tauber (Makabi) 11,3 sek., 5. Mazzi 11,3 sek. in 6. Bičanić (oba HAŠK) 11,3. — 400 m: 1. dr. Jamnicki 51,8, 2. Jug 55,4, 3. Djurašević (vsi HAŠK) 56,6. — 800 m: 1. Flass 2:01,6, 2. Weberhofer (oba HAŠK) 2:08, 3. Bloch (Makabi) 2:13,6, 4. Hahm (HAŠK) 2:15,0. — Stafeta 4x100 m: 1. HAŠK 45,6 (M. Ferković, dr. Jamnicki, Batušić, Bičanić), 2. HAŠK-B 46,7 (Mazzi, Hofer, Jug, Erlich), 3. HAŠK-C 48,6. — Skok v višino: 1. dr. Buratović (Concordia) 1,60 m, 2. Malinarić 1,50 m, 3. Jakupić (oba HAŠK) 1,45 m. — Kroglja: 1. Schenner 12,31 m, 2. Bičanić 11,27 m, 3. M. Ferković (vsi HAŠK) 10,90 m, 4. dr. Buratović (Concordia) 10,81 m. — Disk: 1. Šoić 40,30, 2. Schenner (oba HAŠK) 39,77 m.

Olimpijski dan

Ministrstvo za telesno vzgojo ljudstva je odredilo, naj bo 2. junija olimpijski dan po vsej državi. Tega dne bodo sportne in sokolske tekme v korist olimpijskega fonda

Sport

za pripravo in finansiranje naših predstavnikov na 11. olimpiadi v Berlinu, ki bo prihodnje leto.

G. minister za telesno vzgojo ljudstva dr. Ljudevit Auer je prevzel pokroviteljstvo nad prireditvijo tega olimpijskega dne. Vse ustanove, ki spadajo pod to ministrstvo, zlasti jugoslovanski olimpijski odbor in njegovi pododbori so s sportnimi in sokolskimi organizacijami že izdali potrebne ukrepe za čim lepši uspeh tega tretjega olimpijskega dne.

Drobne sportne vesti

Na Kitajsko gre berlinski skakač v višino Ladewig, ki bo v Schanghaiju treniral kitajsko olimpijsko moštvo.

Helen Wills-Wooddy zopet trenira in se bo udeležila turnirja v Wimbledonu.

V Oslu je zmagala v tenisu Norveška nad Švedsko s 3:2.

Planiška, ki zaradi poškodbe že dalj časa ni igral, bo zopet nastopil v nedeljo v Dresdenu proti reprezentanci Nemčije. Čuval bo namesto prvotno imenovanega Klenovca, češkoslovaški gol.

HAŠK je dobil iz Romunije vabilo, da bi odigral več tekem v Bukarešti in Temešvaru. Ker pa HAŠK momentano ni v formi, je ponudbo odbil.

Dunajski Rapid, ki je nameraval prirediti turneje po Južni Ameriki, bo ostal doma, ker ni dobil potrebnih garancij.

Joe Louis, ameriški črnc, ki se bo pomeril v kratkem s Carnero, je zmagal dvain dvajseti s knock-outom in to v nepretrgani vrsti.

Jim Thorpe, eden največjih atletov vseh časov, zmagovalec v petoboju in desetboju na olimpiadi v Stockholmu, nastopa sedaj v Hollywoodu kot filmski igralec.

Škotsko moštvo, ki gostuje po USA, je zmagalo v sredo nad kombiniranim newyorškim moštvom 5:1. Tekmi je prisostvovalo okoli 7500 gledalcev.

Avstrijski cup. V semifinlnih tekmah za avstrijski cup je zmagala Avstrija Hakoah s 5:1 Wac Rapida s 5:4.

Sokolstvo

Jugoslovansko Sokolstvo na zlet v Tabor in Sofijo

Sav. Sokola kraljevine Jugoslavije je prejel od bratske ČOS vabilo, da s udeležijo pokrajinskega zleta ČOS v Taboru v dneh od 4. do 7. julija 1935. in povabilo Saveza bolgarskih Junakov na njihov zlet v Sofiji v dneh od 12. do 14. j. a 1935.

Ker sta oba zleta velikega pomena za poglobitev odnosov med slovanskimi sokolskimi savezi in slovanskimi narodi, je zato uprava Saveza SKJ sklenila, da se obeh zletov udeleži jugoslovansko sokolstvo v večjem številu.

O tem sklepu obveščamo vse pripadnike našega Sokolstva. Savez SKJ se udeleži zletov v Taboru in Sofiji z vurno odpravo telovadcev in telovadk. Vsi udeleženci morajo brezpogojno in brez izjeme najpopolnejše obvladati proste vaje. Hočemo v inozemstvu pokazati z vzornim nastopom moralno moč naše organizacije.

Obeh zletov se udeležimo, če se prijavijo do 31. maja t. l. vsaj 400 članov-telovadcev

in 200 članic-telovadk. Te prijave morajo zbrati društveni načelniki in jih potom župe poslati načelniku Saveza SKJ.

Vsi moški udeleženci morajo imeti vzoren sokolski kroj, vsi člani kmetskih sokolskih čet in članice morejo imeti namesto slavnostnega kroja tudi narodno nošo, ki pa mora biti vzorna.

Pri prostih vajah morajo nastopiti člani in članice v predpisanem in vzornem telovadnem trikotju, oziroma obleki. Vsi udeleženci tvorijo eno samo odpravo, ki bo brez izjeme prenočevala na skupnem prenočišču. Vsi udeleženci potujejo tja in nazaj v civilni obleki s sokolskim znakom.

Približni stroški znašajo: za Tabor 800 Din, za Sofijo 400 Din. K temu se morajo še pristeti stroški za potovanje po naši državi do državne meje.

Vse prijave, ki morajo biti posebej za Tabor in posebej za Sofijo, morajo društveni načelniki poslati župnemu načelniku

štvu najkasneje do 25. maja t. l. Prijavni rok do 31. maja pa velja za prijave žup Saveza SKJ. Vsak udeleženec za en ali drug izlet se mora prijaviti samo pri svojem društvu in ne pri župi ali Savezu. Na prijave po tem roku (po 25. maju) se ne bo oziralo.

Društveni načelniki smejo prijavi za oba zleta samo članice in članice, redne telovadke in telovadke, in sicer: ki obvladajo brez napak proste vaje, določene za zlet, ki imajo točno predpisano in vzorno telovadno obleko, ki imajo predpisano in ličen sokolski kroj ali pravilno in popolno narodno nošo, ki imajo sredstva za vožnjo in prehrano — vse stroške morajo nositi udeleženci zleta sami, in za katere jamčijo, da bodo s svojim vedenjem in disciplino povečali ugled našega Sokolstva in ki ne bodo svojih prijav prekalili.

Vsi udeleženci se bodo pred odhodom na zlet zbrali na skupnem zbirališču in sicer tisti za zlet v Taboru v Mariboru, tisti za Sofijo v Beogradu. Tehnični organi STO. bodo najstrožje pregledali vse udeležence tako v pogledu znanja prostih vaj, kakor tudi telovadnega in slavnostnega kroja oziroma narodne noše. Kdor ne bo odgovarjal vsem zahtevam in predpisom, ne bo mogel potovati na zlet.

Vsa ostala navodila bodo vsi udeleženci prejeli pravočasno.

Pozivamo vsa društvena načelnstva, da se točno ravna po teh navodilih in pošljejo prijave do sobote 25. t. m. župnemu načelniku žup Ljubljana, Celje, Maribor, Kranj in Novo mesto. Zdravo!

: Sokolsko društvo na Bledu je priredilo v nedeljo 19. maja zvečer v sokolskem domu koncert v proslavo 25-letnice sokolske župe Kranj. S sodelovanjem pomnoženega orkestra moškega in mladinskega pevskega zbora. V do zadnjega kottička napolnjeni dvorani se je izvajal program, kateri je bil zelo pester, dobro izbran in izveden. Posebno so pa vžgale pesmice mladinskega pevskega zbora. Po dolgem času je zopet nastopil s dvema pesmima brat H. Tomec, ki je bil sprejet z burnim aplavzom. Za ta tako dobro uspeli koncert ima največ zaslug neumorni sokolski delavec brat A. Završnik.

Sokolski praznik

Maribor bo v nedeljo, 26. t. m., prizorišče močnega sokolske manifestacije, ki bo na viden način pokazala silen napredek Sokolstva v naši obmejni metropoli. V Ljudskem vrtu bo tega dne popoldne telovadni nastop vseh mariborskih sokolskih edine, ki jih je šest, in sicer: Sokol-Matica, Sokol I., Sokol II.-Pobrezje, Sokol III.-Košaki, Sokol v Studencih in Sokol na Teznu. Kako silna je armada naših Sokolov, najlepše pričča dejstvo, da bo na tem nastopu sodelovalo nad 1600 telovadcev in telovadk. Spored nastopa je izredno pester, strumni Sokoli bodo izvajali posamezne točke s prepričanjem, da s tem dajejo svoje najlepše in najboljšje. — Prihodnja nedelja bo nedelja naših Sokolov, kateri se bodo gotovo priključile simpatije vse mariborske javnosti. Iz daljine in bližnje mestne okolice se bodo zgrnile množice okoličanov, da skupno z mestom manifestirajo za Sokolstvo, narod in državo. — Mariborčani naj svojo naklonjenost Sokolstvu pokažejo na čim vidnejši način. Izobesijo naj zastave, okna pa okrase s cvetjem. Popoldne pa naj pohite vsi v Ljudski vrt, kjer bodo pričla smotrenemu sokolskemu delovanju. — Zdravo!

literarnega ustvarjanja. V »Zlatem teletu« si je avtor privoščil našo takozvano podeželsko inteligenco ter nam jo odkriva v vsej realistični goloti, na drugi strani pa — kot nasprotje — zdravje, ki veje iz zemlje, neposredno z njo živčih, nepokvarjenih ljudi, kar najlepše izraža slika: »Po polju pa rož'ce cveto.«

Dejanje »Zlatega teleta« se godi nekeje v podeželskem trgu, avtor ga imenuje Ravne. Ljudje tekmujejo v pohlepu za dobičkom, ki ga jim obetajo razna nova zavarovalna podjetja za primer smrti zavarovancev; po sistemu tega zavarovanja je mogoče zavarovati vsakega človeka, zlasti primerni so bolniki, starci in ubožci, ker je čakalna doba silno kratka. Smrt postane predmet dobička, špekulacije. V to atmosfe-

ro pa udari »pravični« Jeras, posestnik in kavarar v Ravnah, s pokretom proti tej »blaznosti«, ki se jo polastila ljudi. V resnici pa tajno razprede svoje zavarovalne mreže in igra tako dvojno vlogo v svojo korist. Takrat pride v njegov dom oddaljen sorodnik Šimen, bolehen potepuh, ki je najprimernejši objekt za zavarovanje. Šimen ve, da ga bodo zavarovali in hoče na ta račun nekaj časa pošteno živeti. A rekonvalescenca in delo na polju vrnejo Šimnu zdravje in Jerasova hči Mira se zaljubi v lepega fanta. Teta Meta je Šimnove ljubezni do Mire zelo vesela ter jima je pripravljena takoj prepustiti del posestva, če ga prevzameta in se poročita. Oba sta s tem zadovoljna. Jeras za vse to še nič ne ve in z veliko naglico pospešuje Mirino zaroko z njenim ženinom Julijem. Mira se na videz vda, da tem laže vse pripravi za njeno pravo zvezo. Nekega dne povabi Jeras vso boljšo trško družbo na proslavo Mirine zaroke z Julijem. Šimen je pred tem pobegnil od hiše in zdaj, istega dne, se vrne po svoje stvari. Prav ko bi se imela izvesti poroka stopi Šimen k Miri in jo odpelje. Vsi so presenečeni. Istočasno izvedo tudi novico, da je posmrtniško zavarovanje ukinjeno. Obenem je razkrinkan tudi Jeras s svojim pobožnim pokretom. — Komedija je razdeljena na šest slik, ki se, razen ene, vse vrše v Jerasovi verandi.

V komediji »Zlato telet« je Vombergar uporabil že večkrat oblikovani sužet skopuštva in ustvaril v Jerasu lik, ki močno spominja na Molierovega Harpagona, okrog katerega se gnete življenje, suče se okoli zlatega teleta, tega simbola lova za denarjem.

»Zlato telet« je resno pisana komedija, ki močno spominja na Cankarjevo satiro in Gogoljsko komiko.

Vprašali smo g. Vombergarja, kakšen uspeh pričakuje od vprizoritve. A njegov odgovor je bil zelo kratek: »To je pač odvisno od raznih

činiteljev, tako od režije, dobre volje uprave in igralcev.«

Mi lahko dodamo k temu samo tole: Režija je v rokah g. Skrbinskega, ki ima gotovo najfinerši čut za realistične, satirične stvari — in kar je poglavito — ljubezen do domačih del. Vloge so v rokah naših najboljših igravcev, ki so vsi z ljubeznijo na delu, da uspe delo, iz katerega veje zdravje in dih domače grude. Delo je tako, da lahko postane atrakcija za naše dramsko gledališče. — K.

— k Kongres penklubov v Barceloni. Iz Barcelone poročajo, da se je tamkaj vršila druga seja 13. mednarodnega kongresa penklubov. Razpravljali so o predlogu mednarodne revije, ki naj bi izhajala v Belgiji. Revija bi prinašala članke najraznovrstnejših stremeljenj iz vrst penklubov vsega sveta.

Glasbeni vestnik

● V našem glasbenem listu »Cerkveni glasbenik«, ki ga ureja skladatelj monsignor Stanko Premrl (uredništvo in uprava, Pred škofijo 12/I) izhajajo že delj časa pozornosti vredni članki dr. A. Dolinarja o »Zgodovini katoliške cerkvene glasbe, in prof. A. Grobmingova tehtna razmotrivanja o fiziologiji in fonetiki.

● Missa de Angelis. Priredil dr. F. Kimovec. To koralno mašo bodo peli na letošnjem evharističnem kongresu. Pelo jo bo nad 500 pevcev.

● Skladatelj Zorko Prelovec se je že dolgo bavil z mistijo, da bi nanovo predelal svojo skladbo »Lepa Vida«, narodno balado v Smoletvi-Prešernovi priredi za soli, zbor in orkester, ki jo je bil komponiral kot realni šestošolec l. 1907 v Idriji. Kakor izvemo, je klavirski izvelec dogotovil. Obširna skladba je zelo popolnoma razlikuje od prvotne, ki je dala le nekaj melodij. Ostala partitura je nova.

sm.

Signor Filippetto Butinari

Zategel pisk, nenaden sunek in že je vlak oddrhal mimo poslednjih hiš. Signor Butinari se je zganil.

»Reklama pomeni dandanes na svetu vse,« je dejal in pihnil v zrak oblak dima. Nato je dobrušno potprepljal svojega sopotnika.

»Oglejte si n. pr. mene, ki sem diplomiran veščak za reklamo in specialist za oglase. Nimam sicer namena hvaliti se, o nikakor ne, a moram vključiti tem uprizariti, da uživam v svoji stroki tako rekoč svetoven sloves. Komur namreč sestavim oglase, zadene terno. — Da, da, kar nič se ne čudite! S svojo reklamo morem vzbuditi tako pozornost, da se v kratkem gnetejo ljudje ko berači pred trgovino, ki jo priporočajo moji oglasi.

Hm, oglaš ima svojo moč. Ko vam to pravim, pa nikar ne mislite, da bi bil vsak oglaš že res oglaš, marveč je žal le malokateri oglaš pravi oglaš. In jaz, dragi gospod, spravljam v promet samo prave, že večkrat preizkušene, rentabilne oglase. Čitatelj, ki tak oglaš prebere, odvzame takoj časnik in si denar, če ga že nima, izposodi, ga ukrade, uro, pa, kratkomo: pridobi si ga na kakršenkoli že način, skoči v prvi avtomobil, se odpelje v vašo trgovino in kupi tam zajamčeno pristni otroški voziček, patentirano kuhinjsko posodo, ali kompletno čevljarstvo garnituro, čeprav je sicer po poklicu neženjen profesor. To je uspeh dobrega oglasa, ki ga morete naročiti samo pri meni. Ako bi bila vsa reklama res že na taki višini, kakršno vam nudim jaz, in to, prosim, po konkurenčnih, odnosno celo po tako rekoč brezkonkurenčnih cenah — (Zahtevajte prospekte! Pazite na zaščitni znak! Pri naročilu najmanj desetih... dobite enega na vrh!!! Kulantna postrežba, tudi na obroke!!!) — potem bi že imel slednji bajtar v hiši najnovejše, prvovrstno, udobno in brezhibno delujoče angleško stranišče; v vseh abesinskih kočah bi viseli po stenah pristni pasteli, akvareli, linorezi, lesorezi, jeklorezi in kakor se že vsa ta Justinova in Maleševa krama drugače imenuje, ki jih kajpada prodajate globoko pod tovarniško ceno, s petletno garancijo, tako rekoč v lastno škodo.

Kakor rečeno, pa mora biti oglaš predvsem originalen. Dan na dan pa lahko opazate, da je prav pomanjkljiva originalnost Ahilova peta vseh oglasov sodobnega časopisja. Dovolite!

Signor Butinari si je z nervozno kretnjo segel z levico v črne lase, z desnico pa je pobral časnik s sosedovih kolen in je navdušeno nadaljeval:

»Za primero postavim, da se hočete oženiti. Kaj boste v tem primeru, dragi prijatelj, ukrenili? Najboljši izhod je dandanes oglaš, to boste menda kmalu uvideli, kaj ne? Prav. Ker pa ne znate sami sestaviti uspešnega oglasa, boste stopili do prvega šušmarja, šušmarja pravim, kajti je teh prav v naši stroki na pretek, in ta vam bo sestavil oglaš, prav tako, kakor ga na priliko vidite tu:

»Dobro situiran gospod išče zaradi ženitve simpatično gospodično z neomadeževano preteklostjo. Tajnost zajamčena. Cenjene ponudbe na...«

Sedaj vas pa vprašam, popolnoma odkrito vas vprašam, dragi gospod, kakšnega uspeha si neki morete pričakovati od takega skrupula? Kar priznajte: nobenega, prav nobenega ne. Vsak uspeh je že vnaprej izključen, ker temelji oglaš na povsem nesodobnih načelih. Jaz bi seveda sestavil tak oglaš popolnoma drugače; psihološko tako rekoč. Kajti mora biti človek, ki sestavlja oglase, tudi dober psiholog, takole nekako kot Karmah, bi rekel, ki je neki svetovnoznan. V vašem oglašju pa ni, ljubi gospod, ne duha, ne sluha o kaki psihologiji, kaj šele o čem drugem. In vzbujajo že prve besede v človeku nekak odpor. »Dobro situiran gospod...« To ni ne psihološko ne originalno, še manj pa pozornost vzbujajoče. Na vašem mestu bi jaz dejal: »Težak finančnik...« Vidite, finančnik, pa še težak, to je nekaj! To pade takoj vsakomur v oči, da si misli: »Aha, to je nekako tako kot Stavisky ali Kreuger, kaj ne?« Pozornost je vzbujena, kaj hočete še več!

Pa poglejva naprej. »...išče simpatično gospodično...« Kako je to banalno! Nobenega duha, nobenega esprita ni v tem. Kako vse drugače zveni, če zapišem, postavim: »...se želi seznaniti s simpatično — naj bo, da ne bo dejal avtor oglasa, da ga devam tako v nič — s simpatično damo...« Tu bi pa posegel po frapantnem, psihološkem momentu in bi pristavil — vitko linijo. Vitka linija je namreč rečena nit, rekel bi, vodilna misel vsega današnjega duhovnega življenja človekovega in zato tudi je ne more pogrčati noben boljši oglaš. Preostaja nama torej edino še zastarela, skrajno neokusna »neomadeževana preteklost«. Bodite prepričani, da propade najmanj polovica oglasov vprav na tej »neomadeževanosti«. Torej proč z njo! Skratka, moj oglaš bi se glasil:

»Težak finančnik bi se rad seznanil s simpatično damo vitke linije v svrhu skupnega ženitvenega potovanja. Neomadeževanost, kakor tudi preteklost, nista neobhodno potrebni. Diskrecija — častna stvar. Velecenjene oferte z navedbo referenc pod šifro »Mon petit Parisienne« na...«

To je, ljubi gospod, oglaš, ki mu ga ne najdete para v...«

Nemške finance in gospodarstvo

Nemški finančni minister grof Schwerin-Krosigk je pred par dnevi imel na Lessingovi visoki šoli predavanje o nemških financah in nemškem gospodarstvu.

V svojem predavanju je izjavil, da Nemčija ne bo pristopila k devalorizaciji marke vse dotlej, dokler ne bo dobila popolnega jamstva, da bi tak korak ne izzval v ostalih državah protiukrepov. Nemčiji ne preostaje drugega, kakor da s prisilno devizijsko politiko ščiti sedanjo vrednost marke. V svojem govoru je finančni minister polemiziral z voditeljem delavskega pokreta dr. Leyom in izjavil, da Nemčija lahko dvigne plače, da pa se mora čuvati vsakega zviševanja cen.

V zadevi finansiranja državnih izdatkov se je treba v prihodnosti izogniti vsakemu povečanju davkov in ne slediti vzorom iz leta 1931. Ravno tako nemško finančno ministrstvo ne namerava nemških državljanov obremenjevati z vojaškimi taksami. Na drugi strani pa je v sedanji situaciji popolnoma nemogoče zniževanje davkov, ker je potrebno najprej odpraviti razne obveze iz časov krize in pristopiti velikim nacionalnim in gospodarskim nalogom. Predvsem je potrebno z vso energijo zaposliti čimvečje število sedanjih nezaposlenih nemških državljanov. V to svrhu je iz dohodkov prejšnjih let prištedena

vsota približno ene milijarde in pol mark. Logično pa je, da bo sedanja splošna vojaška obveznost v Nemčiji zahtevala novih izdatkov.

Govor ministra Schwerin-Krosigka je bil v znatni meri nepopoln in predvsem samo teoretičen. Nemški finančni minister je govoril predvsem o tem, kaj je treba narediti, naštel razne naloge, vendar v nasprotju z ekspoziciji finančnih ministrov, je očigledno prezrl vsako podrobnejšo navedbo števil. Niti svetovna, niti nemška javnost ne moreta iz tega govora dobiti verne slike, kakšen je stvarno nemški proračun in kakšna je situacija državne blagajne.

Podatki ministra Schwerin-Krosigka o nemškem izvozu prožijo pogled v dovolj žalosten del nemškega narodnega gospodarstva. Dosedaj se od nemške industrijske produkcije izvozi približno 12 odstotkov. Ker se je torej izvoz v tujino tako zelo znižal, je po izjavi nemškega finančnega ministra, zaposlenih v nemški industriji danes 1.750.000 delavcev manj, kakor leta 1928. Ta situacija je nevarna ne samo iz razloga, da Nemčija ne more izvažati, pač pa tudi zato, ker so Nemčiji zaradi pojava domačega gospodarstva v vse večji meri potrebne sirovine, ki jih mora kupovati v tujini. Avtarkija ne more biti ideal niti cilj.

eeps.

Jugoslovansko-avstrijska trgovinska zbornica na Dunaju

Prejeli smo 9. številko odlično urejenih: »Mitteilungen — Izveštaja«. V tej številki čitamo skoraj samo poročila v korist našega gospodarstva, tujskega prometa, denarstva itd. — Jako zanimiv članek je o našem rudarstvu in o kovinskih industriji ter o izvozu naših rudnin. Prav pregledna je tabela o izvozu rudnin od leta 1929. do 1934.

Dalje navajajo »Izveštaja« točno statistiko o našem izvozu v letu 1935. do konca marca. Zanimiva je statistika o dohodkih našega turizma in tujskega prometa, kar vabi Avstrijce v naše kraje. Res je namreč, da največji del dohodkov dajejo Avstrijci, — in prav zato je delovanje te zbornice za naše gospodarstvo izrednega pomena.

Zanimivo je poročilo o tranzitnih olajšavah skozi Avstrijo za jugoslovansko zaklano živino, divjačino in perutnino.

Dalje prinašajo izkaz razpisanih dobav za državo in zasebna podjetja, kar bi moglo do-

bro služiti tujim reflektantom. — Še prav posebno zanimiv je seznam avstrijskih reflektantov za razne jugoslovanske pridelke in izdelke. — Podrobne informacije daje zbornica.

Točno poročilo o železniških olajšavah za poset naših kopališč in poletišč bo vsekakor v korist našemu tujskemu prometu. Avstrijskim interesom bo dajala zbornica vsa potrebna pojasnila.

Poleg raznih drobni novic čitamo tu tudi toplo priporočilo članom Zbornice in vsem prijateljem Jugoslavije za koncert naših dveh umetnikov gñe. Mire Gnušove in Antona Dermote, ki ga priredita v dvorani Ehrbar, IV. Mühlgasse 20. Arien-, Lieder- und Duettabend ob spremljevanju klavirja gñe. Hilde Bergerjeve in našega virtuozna prof. Antona Trosta.

Hvaležni smo požrtvovalnim voditeljem te naše zbornice na Dunaju. Naj vstrajajo kljub temu, da imajo od nas prav malo gnotne opore.

A. G.—k.

Radio

Petek, 24. maja.

Ljubljana: 11.00 Šolska ura: Ameriški Indijanci (dr. Valter Bahinec) — 12.00 Slavni tenorji na ploščah — 12.30 Poročila — 13.00 Čas, vreme, obvestila — 13.15 Kmečki trio (Stanko Gregore-Nachbörg) — 14.00 Vreme, spored, borza — 18.00 Vesela gmajna (plošče) — 18.30 Tujsko-prometno predavanje (g. Joško Sottler) — 18.40 Čas, poročila, spored, obvestila — 19.00 In pri večerji — dober tek! (koncert šramel kvinteta »Triglav«) — 19.30 Nacionalna ura: dr. Bogdan Kozanovič: Kirurško zdravljenje pljučne tuberkuloze — 20.00 Obisk pri Bachu, Händlu in Brahmsu (prof. Pavel Sivie in radijski orkester) — 21.30 Čas, poročila, spored — 22.00 Narodna pesem (Ramsakova, Neratova, Gostič, Janjo). — Beograd: 20.00 Koncertni večer (prenos iz Zagreba). — Zagreb: 20.00 Orkestralni koncert — 22.15 Koncert mandolističnega kvarteta. Berlin: 20.15 Vokalni solisti, zbor in orkester. Beromünster: 20.00 Koncert baselskega pevskega društva v proslavo F. Händla. — Bratislava: 20.25 Zvočna komedija. — Breslava: 20.15 Marijina kantata — 21.00 Ljudska igra z glasbo »Sovražni sosedi«. — Brno: 20.10 Bolgarske narodne pesmi poje akademski pevski zbor iz Bolgarije. — Frankfurt: 20.15 Vokalni solisti, zbor in orkester — 22.30 Nesmrtni Falstaff. — Lipsko: 21.05 Lepa mlinarica. — Luxembourg: 21.50 Komorna glasba: Koncert tria »Ad artem« — 22.25 Plesna glasba. — Milan-Trst: 20.50 Koncert. — Monakovo: 21.05 »Sovražni sosedi« (zvočna slika) — 23.00 Plesna glasba. — Paris Poste Parisien: 20.15 Lahka glasba — 21.00 Zvočna igra — 22.00 Oddaja Leviatana. — Praga: 20.00 Češkoslovaški kolonisti — 20.15 Koncert ženskega pevskega zbora — 20.35 Prizori iz »Hernani« — 21.0 Prenos svečanega koncerta češke filharmonije. — Rim: 20.50 Himna, nato zvočna drama »Veliki čas«. — Strasbourg: 20.30 Literarni večer. — Stuttgart: 24.00 Nočni koncert Bachovih skladb. — Varšava: 20.15 Simfonični koncert varšavske filharmonije — 23.05 Plesna glasba. — Dunaj: 18.55 Prenos iz državne opere — 22.10 Zabavni koncert — 23.55 Lahka glasba.

Nacionalna ura ob 19.30 za vse tri jugoslovanske oddaje postaje: dr. Bogdan Kozanovič, šef oddelka za prsno kirurgijo v splošni državni bolnici v Beogradu: »Kirurško zdravljenje pljučne tuberkuloze. Prenos iz Beograda.

Tu se je signoru Filippettu Butinariju nadomda pretrgala beseda. Zaradi navdušenja, v katerem je signor Butinari kar žarel, je postajalo njegovemu ljubemu sosedu bolj in bolj vroče. Končno je slekel plašč, a ni, nesrečnej, v svoji zamaknenosti opazil, da ga je obesil na zaslon zavoro. Ta se je seve sprožila in vlak se je sunkoma ustavil. Signoru Butinariju so se zaradi sunka usta sredi besede zaprla in tako se je zgodilo, da si je največji genij naših dni — pregriznil jezik...

Premiera domačega dela. V nedeljo 26. maja bo v drami premiera Vombergarjeve satirične veseligrce. Avtor je zajel snov za delo med našim podeželskim ljudstvom in opisal posledice, ki jih je imelo posmrtninsko zavarovanje za marsikatero ljudi, ki so se nadejali, da si bodo nagrabili na ta način celo premoženje. Avtor opisuje na satiričen način prizore, ki so se godili kot posledica take grabežljivosti, na drugi strani pa slika ljubezen dveh mladih ljudi, ki se najdeta v vseh teh zmešnjavah ter sledita klicu zemlje in narave. Delo je zrežiral g. Skrbinek. Premiera je izven abonmaja.

Opera.

Drevi pojo Suppejevo opereto »Boccaccio« z go. Gjungenac v naslovni partiji za red C-trtek. Dejanje je poživljeno v predelavi dirigenta Štritofa z novimi domisleki, ter nudi skupno s prijetno godbo zelo zabaven večer. Glasba je lahkotna, ter vsebuje nekaj popularnih točk. Zasedba je običajna.

Preskrbite si pravočasno vstopnice za gostovanje Mariborčanov, ki bodo igrali v prvih dneh junija v ljubljanski drami Wildeovega »Idealnega sopraga« in Katajevo »Kvadraturu kroga«. Ker je odvisno gostovanje od prodaje vstopnic ponovno nujno opozarjamo občinstvo, da pridno posega po njih in napolni gledališče oba večera do zadnjega kotička ter tako dokaže svoje razumevanje za prospeh gledališča in izkaže svoje simpatije mariborskemu ansamblu. Predprodaja vstopnic pri dnevni blagajni v operi.

Gospodarske vesti

= Nadzorstvo nad uvoznimi dovoljenji. O vprašanju nadzorstva nad uvoznimi dovoljenji pri odpravi živine in živalskih sirovin je kmetijsko ministrstvo izdalo tole pojasnilo: V primerih, kjer je za odpravo posameznih pošilk živine in živalskih surovin potrebno uvozno dovoljenje države, kamor je pošiljatev namenjena, morajo veterinarji pri nakladanju in na meji ugotoviti, ali se tako dovoljenje nahaja med listinami pošiljatev. Ako ga ni, tedaj morajo opozoriti stranko nanj in ji sporočiti, da bo nosila vse posledice iz tega sama. Obmejni veterinarji pa v primerih, da stranka nima uvoznega dovoljenja, ne bodo ustavljali transporta in ne bodo odrekli potrebnih potrdil.

To ne velja za primere, kjer obstoja za posamezne pošiljatev za nadaljnjo odpravo ovira čisto veterinarske narave kakor n. pr.: za izvoz svinj iz okuženih ali ogroženih krajev. V tem primeru je potrebno, kakor je znano, posebno dovoljenje in pošiljatev se ne sme odpraviti, dokler ne dobi takega dovoljenja.

= Izdelki naše živilske industrije po svoji kakovosti, če ne presejajo, pa gotovo dosegajo inozemske proizvode, so pa od njih cenejši. Naše gospodinjstvo to dobro vedo in zato kupujejo samo domače blago. Na letošnjem pomladanskem velesejmu v Ljubljani od 1. do 11. junija bo tudi živilska industrija bogato zastopana, saj ne bo menda izdelka živilske stroke, katerega letošnja razstava živilske industrije na velesejmu ne bi mogla nuditi.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 3 Din Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

ELEKTROMOTORJI POČENI!

»Mestna elektrarna ljubljanska proca interesom elektromotorje za isto-merni tok, 300 voltov, po zelo nizkih cenah. Interesentom v Ljubljani, ki so priključeni še na isto-merni tok, nudi za zmerno mesečno odškodnino motorje na posojilo. Pojasnila daje ravateljstvo mestne elektrarne, Ljubljana, Krekov trg št. 10/II.«

Za mal' d'narja dost' muzke

PLOŠČE — GRAMOFONE izposojamo, zamenjavamo, prodajamo in kupujemo
ELEKTROTON
d. z. o. z.
PASAJA NEBOTIČNIKA

Naročite "Glas naroda"!

Poslušajte!

Vzorci popolnoma novega spomladanskega in letnega blaga za moške in ženske obleke in razne druge manufakture so pravkar izgotovljeni. Pišite še danes trgovskemu domu Sternecki, nakar jih takoj brezplačno prejmete na ogled. Cene vsemu blagu močno znižane, izbira pa je ogromna.

TRGOVSKI DOM
Sternecki
TOVARNA · PERILA · IN · OBLEK

Celje št. 25

Podzemna železnica v Moskvi

Dne 15. maja je bil izročen prometu prvi del podzemne železnice »Metro«, ki obsega nekako 11,5 km dolžine. Deloma je hotel slučaj, deloma je bilo namenoma urejeno tako, da so otvorili to železnico na dan, ko je Moskva pozdravljala v svoji sredi francoskega zunanjega ministra, ki je uradno obiskal Rusijo. Otvoritev moskovske »Metro« na dan Lavalovega obiska pomeni pozornost v čast francoskemu ministru in preko njega v čast Franciji s strani sovjetske javnosti. S tem je bilo pred vsem svetom potrjena novo francosko-rusko razmerje, ki je vzraslo iz prizadevanj pokojnega Barthouja in živečega Herriota lansko leto in iz za vstopa Rusije v Društvo narodov. Značilno so ruski vodilni krogi poudarili to okolnost že s tem, da je dobilo eno izmed postajališč nove železnice ime po franc. ministru Lavalu. Ker je moskovska »Metro« urejena po vzoru pariške »Metro« in ima odtod tudi svoje ime, pomeni za širšo rusko javnost sočasnost te otvoritve in francoskega obiska naravno umljivo vpljudnost, ki pa simbolično poudarja skupnost tehničnega in idejnega sodelovanja med Francijo in Rusijo, kakor tudi povečanja sodelovanja za bodočnost.

Abesinski cesar Haile Salassie obtožuje Italijo pred ženevsko institucijo

Po drugi strani je otvoritev izredno pomembna tudi za notranje ruske razmere v tehničnem, politično-gospodarskem, socialnem in v kulturnem oziru. Ustanovitev takega podjetja, ki glede svoje popolnosti in velikosti po mnenju strokovnjakov prekaša vse, kar je bilo doslej tehniških ustvaritev na tem polju, osnove takega podjetja izključno iz sredstev Sovjetov in lastne sile, to vse nesporno pomeni velik korak naprej v realizaciji misli o modernizaciji Rusije.

Moskovska »Metro« se druži z veličastnimi deli ruske tehnike kakor so: Dnjepr-prostor, Magnitogorsk, Belomorski prekop, Turksib itd., torej z vsem, kar je bilo v prvi in drugi petletki ustvarjenega v Rusiji. Dvanajstikilometerski veliki predor, ki so ga zgradili v dveh letih, že sam vzdrži primero s sličnimi zgradbami kjerkoli na svetu. Berlinsko železnico Gesundbrunn—Neukölln (10 km dolga), so gradili 6 let, podzemsko železnico v New Yorku pod VIII. cesto, ki je vsekakor dolga 20 km, 7 let, 4 km dolgo železnico v Tokiu pa 4 leta. Samo okolnosti, da so v Moskvi uporabili za gradnjo podzemne železnice 70.000 delavcev, je pripisovati, da je bila zgradba vzlic znatnim tehničnim oviram, ki jih je bilo treba premagati, dokončana v tako kratkem času. V enem letu so porabili 749.000 ton betona in tako prekosili dnjepr-prostorski rekord. Tam so namreč porabili v enem letu 518.000 ton. Razen tega so dosegli nebroj drugih tehniških rekordov in je lord Eden, ko so o priliki njegovega bivanja v Moskvi izvedli prve poskusne vožnje, izjavil, da je ta železnica najbolj dovršena, kar jih je kdaj videl. Že tu se začne zveza med notranje-državnim in mednarodnim, med čisto gospodarskim in političnim pomenom moskovske »Metro«. Pri tem se niti ne oziramo na to, da bo s pričetkom obratovanja »Metro« in potem z nje eksploatacijo gotovo močno porasla samozavest v sovjetski javnosti. Vzgojni pomen te novosti v notranje-državnem življenju se je pokazal že prve tri dni, ker je železnica prepeljala ta čas nad 100.000 potnikov in ni bilo najti v nobenem vozu, na nobenem postajališču in na nobenem hodniku železniških naprav kakršnihkoli smeti ali cigaretnih ogorkov. Sistem posebnih napadalnih kolon za časa gradnje, naklonjenost in zanimanje vodilnih sovjetskih krogov za gradbo železnice, vse to je poživljajoče vplivalo na rusko mladino in na interes za nadaljna tehniška dela. Umljivo je, da taka organizacija dvigne politično moč vlade in obilo prispeva k obrambnosti širokih slojev.

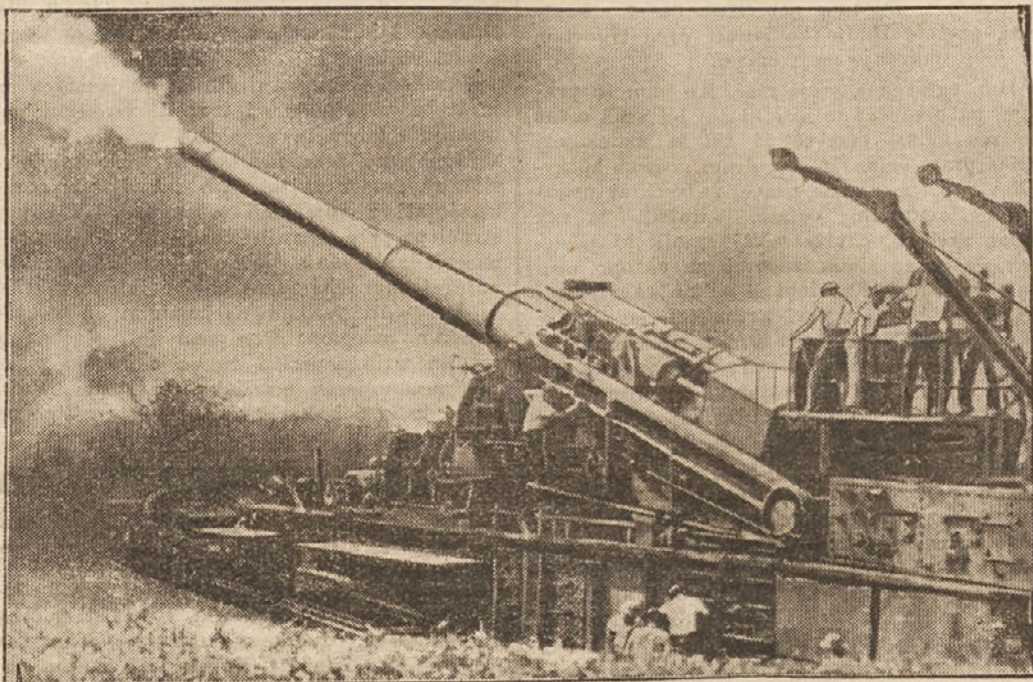
Moskovska »Metropolitaine«, zgrajena po načrtih in pod vodstvom sovjetskega inženjerja Rotterta, ni torej samo veliko tehniško delo, ampak tudi sredstvo, ki naj ruske mase privede do višje civilizacije in do novega stremeljenja na potu napredka in kulture. Ako bo ruska energija delovala na enakih potih kakor v tem primeru, po-

tem ni dvoma, da bodo v primeroma kratkem času ne le zaceljene rane preteklosti, ampak da se bo življenski standard v Rusiji tako dvignil na višino v ostalem svetu.

Kraljevski grad Wawel v Krakovu

Stari poljski kraljevski grad Wawel je sezidan na neki višini v Krakovu, odkoder se odpira ob jasnih dneh krasen pogled na vrhove Tat. Wawel, to je poljski Panteon, grobnica poljskih kraljev in drugih znamenitih Poljakov. Na griču stoji cela vrsta masivnih palač, zemljišče pa, na katerem stoje te palače, je Poljakom sveto. V teh

palačah je utelešena vsa zgodovina Poljske, odkar so se Poljaki pokristjanili. Tu je stala tudi prva katoliška cerkev na Poljskem. V grobnici hranijo zemeljske ostanke: Vladislava IV., Stefana Batorija, Sigmunda III., Sobieskega kneza Ponitowskega narodnega junaka Kosciuska in sedaj tudi maršala Pilsudskega. Na steni grobnice pa visi nad grobovi lik Matere božje, ki so jo bili proglasili Poljaki za večno kraljico Poljske. Odlični častilec Marije je bil tudi pokojni maršal Pilsudski, ker je bil trdno prepričan, da je usoda Poljske v njenih rokah, ki da je nerazdružno zvezana s katoliško vero. To je dokazal pokojni maršal tudi ob svoji smrti.

Ameriško oboroževanje.

Ameriške obalne baterije ob Tihem oceanu sodelujejo pri velikih vojaških manevrih.

Zedinjene države se oborožujejo

1. julija stopa v Zedinjenih državah v veljavo novi proračun, ki določa 1 milijardo dolarjev več kakor prejšnja leta za oboroževanje. Tako visokega zneska še nikdar ni dovolil noben ameriški parlament za oboroževanje. Poleg tega pa so ugotovili pri poskusnih mobilizacijah, da se da vsa ameriška industrija v 24 urah preurediti na vojno industrijo. Poskusna mobilizacija je tudi dokazala, da stoji pripravljenih za obrambo vedno 18 milijonov oseb, 17 milijonov motornih vozil in 7000 letal.

Zedinjene države se oborožujejo z ozirom na Japonsko. Havajsko otočje hočejo utrditi kakor Singapore; tam grade ogromen »dok«, kjer bodo lahko popravljali tudi največje vojne ladje. Havajsko otočje bo tudi najmočnejše oporišče za podmornice. Utrdili bodo tudi panamski prekop in bodo tamošnjo posadko povečali od 8000 na 23.000 mož. Vse panamsko ozemlje je ponoči razsvetljeno, nad njim pa vedno krožijo opazovalna letala.

Armado na kopnem bodo povečali tako, da bo štela 14.000 častnikov in 165.000 mož, na-

rodno milico na 210.000 mož, rezervistov pa bo 120.000 in ravno toliko rezervnih častnikov. Mornarica pa bo dobila 1500 častnikov več.

Mornariško moštvo bodo pomnožili na 94.000 mož. Novih vojnih ladij pa je že v delu nekaj nad 100. Neki angleški strokovni list je izračunal, da bodo Zedinjene države, čim bodo te ladje gotove, na morju za 20 odstotkov močnejše kakor Anglija in za 60 odstotkov močnejše kakor Japonska.

Tudi letala bodo pomnožili od 1800 na 2300. V tem oziru so druge države danes še močnejše, a vprašanje je, kako dolgo še.

Nad 200 milijonov anal-fabetov na Kitajskem

Kitajska je dežela, kjer živi največ anal-fabetov na svetu. Nepismenosti so napovedali energično borbo šele moderni kitajski nacionalisti. Ti so tudi sestavili približno statistiko o nepismenosti na Kitajskem in ugotovili, da je izmed 436 milijonov prebivalcev Kine še nad 200 milijonov ljudi nepismenih. Sedaj so pa sestavili načrt, po katerem upajo nepismenost v 3 letih odpraviti.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Dosedanja vsebina: Bivša avstrijska častnika, major Letz in kadet Bernard Astenburg, pozneje pravnik v stricevi pisarni v Pragi, se bojita osvete zaradi med vojno zagrešenih zločinov. Major se umakne na Dunaj, Astenburg uradno odpotuje na Slovaško, pozorišče strašnega dejanja, ki ga je zakrivil, ko je dal med vojno na lastno pest postreliti nedolžno družino. V bolestem razglabljanju se ve spominu zapored vsi ti grozotni dogodki vrste pred njim.

Gospod Astenburg jo je bil prečital s čisto hladnim, stvarnim zanimanjem; kakor zanimivo beletrijo. Na mestu Nemcev bi bil tudi on ravnal tako. Rito je razburila. Govorilo se je o tem pri malici. Gospod Astenburg je pobijal mnenje svoje žene z razlogi, ki so bili tedaj splošni. Resnično human način vojne je popolna brezobzirnost. Treba je izčrpati prav do dna vse, kar nudi vojno pravo in, kjer je vrzel, uporabiti zasilno pravo. Skratka vse, kar je potrebno. Gre za to, da se vojna ne zavleče, in zato mora biti udar močan, nagel, brezčuten in predvsem sugestiven. To zveni kakor nasprotje, toda čim bolj sirova je vojna, tem bolj je človeška. Sicer pa se ne sme trpeti, da bi civilisti streljali odzadaj na vojsko, pobijali straže, donašali poročila sovražniku ali pomagali ubežnikom čez mejo. Po mnenju gospoda Astenburga bi bilo priporočljivo, da se usmrča naglo in brezobzirno tudi v nejasnih primerih. Morda se pri tem greši zoper pravičnost, toda pozabiti se ne sme na to, da so potrebni svarilni zgledi. Morda je bilo sto ljudi ustreljenih ali obešenih krivično, toda gotovo je bilo mnogo tisoč drugih s tem zadržano, da niso izvršili izdaje, ki jih je skominjala.

32

Ko je Bernard čul te besede, mu je odleglo. Oče mu je govoril iz duše. Toda v tem trenutku je rekla Rita: »Morda ni gotovo, ali ima človeško življenje res tolikšno ceno, kot se mu pripisuje. Vendar jaz gledam na to z druge strani. Gre za to, da si ti, ki store nekaj takega, za zmerom uničijo duševni mir. Nikoli ne bom verjela, da bi vojak, ki je ves v strasteh, mogel biti pravičen sodnik. Ne in ne. Ko se njegova strast poleže, se bo sodil sam in morda še strašneje, kot je sodil svoje žrtve.«

Bernard je polušal starše z grozo. Ali je izbor predmeta njihove razprave slučajen ali tiči v tem nekaj drugega. Rita, kakor da je čitala njegove misli, se je obrnila naravnost nanj: »Toda ne govorimo na splošno. Če se pravi »vojak«, to nič ne pové. Recimo rajši »Bernard«. Ali si moreš misliti, kaj bi pretrpel Bernard, če bi storil nekaj takega, kar se slika v tej knjigi o nemškem vpadu v Belgijo? V knjigi je mesto, kjer se popisuje, kako so Nemci vdrl v neko hišo in v mnenju, da so ljudje iz nje streljali nanje, so odpeljali dva moža in ženo, ki so jih tam našli, jih postavili k zidu in ubili. To je bil vendar umor!«

»Ampak Belgijci so nanje streljali,« je pripomnil zlovollno gospod Astenburg.

»Knjiga trdi, da to ni bilo tako,« je ugovarjala Rita. »Krogle, ki so letele z druge strani, so se odbijale od hiše in to je nemške vojske tako zmedlo, da so domnevali, da se je streljalo iz hiše. Če bi bili odložili usmrtilitev po bitki, bi bili zaslišali obdolžence s hladnim razumom in potem bi jih gotovo ne bili ustrelili. Bila je med njimi žena! Morda mati. Pomislita to! Vem, da je izključeno, da bi se dal Bernard zapeljati k nečemu takemu, ampak če bi vendar...«

Bernard je bledel. To je bilo kakor prišito na njegov primer. Vse do tiste matere! Preden je utegnil kaj reči ali se zgruditi s stola, je povzel besedo oče. »Če bi bil to Bernard! Zakaj ne? Ne trzaj s seboj!

Zakaj ne bi mogel biti on? V vojni so primeri... Ne pozabi, da je na vojno sicer odhajal tvoj sin, toda tam je iz njega postal armadni častnik. Ko se vrne, bo spet tvoj sin. Kar se v tem času odigra, zato velja generalna odveza. Nagibljem se tudi k mnenju, da ima po tebi krhke živce in da je preveč dobrosrčen, kot da bi mogel kaj takega izvršiti. Toda če bi se to vendarle zgodilo, se lahko vrne z mirno vestjo. Kar je delal, je delal bona fide. Med vojno se vendar naš meščanski Bog daje zastopati po bogu vojne.«

Bernard ze hotel vzklíkni: »Da, da, prav tako je!« Toda spet je izpregovorila mati: »Ne in ne, Bog je zmerom bil in je samo eden. Ti uganjaš z Bogom politiko. Bog je tudi na bojišču in ukazuje ljudem, da ravnajo po človeško, kjer morejo. Bog je tam, kjer se svetuje: Ne prelivaj krvi, ki bi klicala po maščevanju!«

Gospod Astenburg je doigral. Udaril je s pestjo po mizi in kričal: »In kri nadvojvode? Njegove žene? Ta kri ni klicala po maščevanju?«

»Mislim,« je hrabro odgovorila Rita, »da niti Edita Cawellova, niti meščani v Belgiji niso bili odgovorni za to kri.«

Gospod Astenburg je zamahnil z roko: »Preveč preprosto naziranje! Bernard, zapomni si, da ni prav, govoriti resno z ženami, ako ne gre ravno za opremo stanovanja za novoporočence. Ve, žene, imate morda smisel za svilo in dišave, toda če bi bilo življenje samo to! Moj Bog, če te že ponemarnem imenujem, ti bi zblaznel od tega, kar se dela. Saj izobrazena epoha človeštva — to je nepretrgana veriga vojn. Prej bo zaplapolal beli prapor nad vsemi kaznilnicami v državi, kot nad človeštvom. Seveda, žene so zmerom pretakale solze pri tem. Ampak kar je res čudno, je to, da so bile zmerom bolj navdušene za moža, ki je dišal po krvi, kot za pisarja. Vojna z vsem povsod, to je biološka stvar, prav tako, kakor ljubezen. To je trans.«